

Gorenjski Glas

PETEK, 15. APRILA 2016

LETO LXIX, ŠT. 30, CENA 1,70 EUR, 14 HRK | ODGOVORNA UREDNICA: MARIJA VOLČJAK | ČASOPIS IZHAJA OB TORKIH IN PETKIH | INFO@G-GLAS.SI | WWW.GORENJSKIGLAS.SI

Z belo knjigo pozneje v pokoj

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti je predstavilo belo knjigo o pokojninah, ki bo podlaga za novo pokojninsko reformo. Ta bo doletela generacijo mladih, ki danes vstopajo na trg dela.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Brdo – Kot je v uvodu predstavitev bele knjige o pokojninah dejala ministrica Anja Kopač Mrak, ta predstavlja osnovo za razpravo in pozneje za medgeneracijski družbeni dogovor o prihodnjem pokojninskem sistemu, ki naj temu zagotovi dolgoročno vzdržnost in obenem ljudem ustrezne dohodke v starosti. Ohranili naj bi dokladni sistem, temelječ na medgeneracijski solidarnosti, predlagajo pa tudi, da bi postopno zaradi preglednosti uvedli točkovni sistem,

po katerem se dohodki posameznikov merijo v razmerju do povprečnega dohodka gospodarstva, glede na ugotovljeno razmerje pa se določijo število točk za vsako posamezno obdobje vplačanih prispevkov. Načelo plačanih prispevkov naj bi bila osnova za uveljavitev pravic, torej naj bi se pogoji upokojevanja vezali na zavarovalno dobo, za katero so bili plačani prispevki.

Vodja delovne skupine dr. Andraž Rangus je povedal, da se bela knjiga nanaša na pokojninske generacije, ki danes šele študirajo ali so na

začetku karijerne poti. Postopno zviševanje upokojitvene starosti in podaljšanje zavarovalne dobe bo ključni element prihodnje pokojninske reforme. Pripravili so izračune štirih variant, po katerih bi se v prihodnje upokojevali pri starosti od 63 do 67 let. Po letu 2020, ko naj bi postopoma uveljavili novo pokojninsko reformo, bi se upokojevali v povprečju dve leti pozneje, nihče pa naj tudi ne bi delal dlje kot 40 let, napoveduje Rangus. Daljša bi bila tudi prehodna obdobja.

► 2. stran

Prihodnje generacije se bodo upokojevale v starosti od 63 do 67 let. / Foto: arhiv GG - Tina Dokl

Velik posel na Koroškem

Podjetje Iskraemeco je pred kratkim z dvema avstrijskima elektrodistribucijskima podjetjema podpisalo večmilijonsko pogodbo za uvedbo pametnega merjenja. V okviru projekta bo podjetjema dobavil najmanj 95 tisoč pametnih števecv.

► 13. stran

Prilogi: **jurij Kranjčanka**

Pletne in Sinaj spet na vodi

Pletnarji so v ponedeljek s predstavniki občine in svetniki dosegli dogovor o novem plovbnem režimu po jezeru.

► 32. stran

GORENJSKA

Napovedali spremembe prostorskega načrta

Občinski svetniki Občine Bohinj so na minuli seji občinskega sveta sprejeli občinski prostorski načrt. Ob sprejetju so že napovedali spremembe in dopolnitve načrta. Do prihodnje seje bodo zavrjene vloge tudi obrazložili.

4

GORENJSKA

Želijo si več sodelovanja

Gostinci in trgovci v starem Kranju si želijo biti bolj povezani, vsem pa je skupna želja po več sodelovanja z občino, Zavodom za turizem in kulturo ter med seboj, zato so sklenili imeti tudi trgovsko-gostinski ceh.

6

CG+

Melodija z bogato tradicijo

V Mengšu ohranjajo tradicijo izdelave glasbil. Po stečaju podjetja Melodija Mengeš je blagovno znamko kupil Ciril Burgar, ki pod tem imenom še danes izdeluje glasbila, med katerimi posebno mesto zasedajo harmonike.

15

CG+

Zgodbi Domela in Alpine

Zgodbi imata po eni strani veliko skupnega, po drugi pa se zlasti v zadnjih letih močno razlikujeta. Alpino so leta 2006 prevzeli tajkuni in jo skoraj povsem izčrpali, Domel so pred podobno usodo rešili domelovci sami ...

18

VREME

Danes bo zmerno oblačno. Jutri bo delno jasno, v nedeljo pa pretežno oblačno z občasnim rahlim dežjem.

☁️🌞 ➡️ 6/21 °C

jutri: delno jasno

Za pomoč ob srčnem zastoju

Občina Radovljica je s sodelujočimi v projektu Oživimo srce, katerega cilj je povečati možnost preživetja ob srčnem zastoju, prejšnji teden podpisala dogovor o sodelovanju.

MARJANA AHAČIČ

Radovljica – V dogovoru, ki so ga podpisali Občina Radovljica, Izpostava URSZR Kranj, Zdravstveni dom Radovljica, občinski štab Civilne zaščite, Gasilska zveza Radovljica ter vsa prostovoljna gasilska društva v občini, so določeni postopki aktiviranja enot za zaščito, reševanje in pomoč, varo-

defibrilacijo v času znotraj petih minut po nenadnem srčnem zastoju kjerkoli na območju občine Radovljica. Občina Radovljica za izvedbo projekta zagotavlja ustrezno opremo za izvedbo izobraževanj (lutke, učne AED-je) ter opremo za prve posredovalce (žepne maske, dihalne balone). V proračunu je letos v ta namen zagotovljenih

Ob podpisu dogovora

vanje osebnih in zdravstvenih podatkov, postopki analize intervencij ter postopki po zaključku intervencij z avtomatskim zunanjim defibrilatorjem in območja posredovanja posameznih gasilskih društev. V okviru projekta bodo vzpostavljeni različni izobraževalni moduli za nudenje temeljnih postopkov oživljanja in uporabe defibrilatorjev, cilj projekta pa je usposobiti čim večji krog ljudi in vzpostaviti sistem kontinuiranega izobraževanja prvih posredovalcev ter širše laične javnosti. Na Občini Radovljica načrtujejo tudi postopno vzpostavitev učinkovite mreže javno dostopnih avtomatskih defibrilatorjev (AED), ki bo omogočala

23 tisoč evrov. Izobraževanje prvih posredovalcev bo potekalo prek Zdravstvenega doma Radovljica, izobraževanje širše laične skupnosti pa preko Območnega združenja Rdečega križa Radovljica. Sredstva za izobraževanje prvih posredovalcev zagotavlja Osnovno zdravstvo Gorenjske. Glede na geografsko raznolikost in gostoto naseljenosti bo na območju občine treba namestiti okrog 55 avtomatskih defibrilatorjev. En aparat skupaj z omarico za zunanjo namestitve stane približno dva tisoč evrov. Sredstva za nakup defibrilatorjev občina zbira z donacijami. Prvi bo predvidoma že v tem mesecu nameščen na občinsko stavbo.

Povezali se bodo za napredek robotike

Brdo pri Kranju – Rotary klub Kranj in Lions klub Kranj sta se povezala v tradiciji svojega poslanstva in za danes zvečer v Kongresnem centru Brdo pri Kranju pripravila nov dobrodelen dogodek z naslovom Povežimo se 2016. Z zbranim denarjem, ki ga bodo dobili na družabnem večeru, ki se bo začel ob 19. uri, bodo pospešili razvoj in napredek interesne dejavnosti robotike na osnovnih šolah. »Živimo v družbi, ki se zaradi stalne potrebe po še boljšem razvija z enormno hitrostjo. V zadnjih desetih letih se je v številnih industrijskih procesih utrdila nova veda, robotika. Robotika v tehniki je izbirni osnovnošolski predmet, pri katerem je v ospredju konstruiranje modelov in računalniško krmiljenje strojev in naprav s poudarkom na specifičnih značilnostih robotike,« pravita predsednik Rotary kluba Kranj Borut Belehar in predsednica Lions kluba Kranj Mirjam Noč ter dodajata, da so za podporo hvaležni tudi pokroviteljem in donatorjem.

Napovedali spremembe prostorskega načrta

Občinski svetniki Občine Bohinj so na minuli seji občinskega sveta sprejeli občinski prostorski načrt. Ob sprejetju že napovedane spremembe in dopolnitve, do prihodnje seje pa bodo zavrjene vloge tudi obrazložene.

ANDRAŽ SODJA

Bohinjska Bistrica – Po skoraj osmih letih prizadevanj so občinski svetniki Občine Bohinj na seji prejšnji teden v drugem branju potrdili enega najpomembnejših občinskih dokumentov, občinski prostorski načrt. Pri pripravi načrta so se soočali s številnimi težavami, predvsem zaradi množice potrebnih soglasij in številnih soglasodajalcev, in tudi usklajevanja so bila izjemno zahtevna in dolgotrajna. Kot so povedali pripravljavci načrta iz Ljubljanskega urbaništvnega zavoda, so po javnih razgrnitvah prejeli okoli 380 pripomb. Po prvi razgrnitvi so jih upoštevali okoli tretjino, po drugi pa polovico, na podlagi stališč do teh pripomb pa so pripravili tudi predlog prostorskega načrta, ki so ga posredovali soglasodajalcem. V minulem tednu je občina prejela večino potrditev, nazadnje zavoda za varstvo narave in ministrstva za okolje. Po soglasnem sprejetju občinskega prostorskega načrta so občinski svetniki sprejeli tudi sklep, da se takoj po objavi v uradnem listu začne postopek spremembe in dopolnitve občinskega prostorskega načrta z enomesečnim rokom za zbiranje pobud.

Kot je povedal župan Franc Kramar, je s tem zaključen prvi del osemletnega

Občinski svetniki so soglasno podprli občinski prostorski načrt Občine Bohinj ter se odločili, da bodo takoj po objavi v uradnem listu pristopili tudi k spremembam in dopolnitvam z enomesečnim rokom za zbiranje pobud.

napora, takoj pa bodo pristopili tudi k spremembam in dopolnitvam sprejetega prostorskega načrta. »Verjamem, da ljudje ne razumejo, zakaj je trajalo toliko časa. Dejstvo je, da gre za štirideset soglasodajalcev, da moraš z vsakim posebej komunicirati, se usklajevati, nekatere stvari je bilo treba uskladiti večkrat. Zadovoljen sem, da nam ga je uspelo uskladiti in sprejeti, a imam mešane občutke, saj je nekaj pobud domačinov izpadlo iz prostorskega načrta. Zaradi tega mi je zelo hudo, zato je pobuda, da takoj začnemo s spremembami in dopolnitvami načrta zelo na mestu,« je dejal Kramar in dodal, da

bodo zato v roku meseca dni zbrali te pobude in takoj začeli s postopkom, saj bi domačinom radi omogočili, da si v domačem kraju zgradijo hišo, če imajo za to možnost. »Proti koncu usklajevanja so izpadle neke stvari, ki so mi povsem nerazumljive, saj so šle skozi vsa branja in razgrnitve, tik pred zdajci pa je prišlo negativno mnenje enega od 'smerničarjev'. Dejansko na to nimamo veliko vpliva, smo pripravljavec in plačnik načrta, odločajo pa institucije izven Bohinja, največ jih je seveda v Ljubljani, kjer odločajo o prostoru za nas, ki tukaj živimo,« je še dodal Kramar. Na pobudo svetnice Vesne Arh bodo na

Občini Bohinj do prihodnje občinske seje pripravili obrazložitev, zakaj so bile nekatere pobude zavrjene in kdo jih je zavrnil, ter objavili kriterije in merila, na podlagi katerih so bile pobude zavrjene. Pobudo podpira tudi župan Kramar, saj ocenjuje, da je prav, da Bohinjke in Bohinjci izvedo, kdo jim ob tem, ko vsi očitki letijo na občino, dejansko kreira usodo. Upa, da za spremembe in dopolnitve ne bo znova potrebnih skoraj osem let. »Pri sprejemanju smernic sem pogosto imel občutek, da ne gre vselej za strokovne odločitve, temveč tudi za osebne poglede, kar pa se mi ne zdi prav.«

Občine o stroških obdukcijskih

Občine zgornje Gorenjske opozarjajo na visoke stroške sanitarnih obdukcijskih, ki jih morajo kriti iz občinskih proračunov.

URŠA PETERNEL

Jesenice – Na Bledu in v Bohinjju so v zadnjih sedmih letih zanje odšteli 70 tisoč evrov, v Radovljici skoraj 200 tisoč evrov, na Jesenicah pa so stroški v sedmih letih presigli 230 tisoč evrov. V občinah menijo, da bi omenjene stroške morala prevzeti zdravstvena blagajna. Zato je državni svetnik Stevo Ščavničar oblikoval pobudo o spremembi sedanje ureditve. Povedal je: »Občine za plačilo mrliških pregledov in

obdukcijskih zagotavljajo precej proračunskih sredstev. V zadnjem času stroški enormno naraščajo in so ocenjeni na letni ravni na okrog 2,5 do 3 milijone evrov. Ob tem pa občine nimajo vzvodov, kadra in znanja za nadziranje dela izvajalcev z namenom racionalnejše porabe sredstev, pri čemer je jasno, da občine ne morejo izvajati strokovnega nadzora. Osnovni problem mrliškopregledne službe pa ni samo financiranje plačevanja tekočih računov, ampak tudi sam sistem

opravljanja mrliškopregledne službe. Dogaja se, da mora zdravnik iz zdravstvenega doma na mrliški ogled, medtem ko ga morajo njegovi pacienti počakati. S tem se slabša tudi kvaliteta zdravstvenih storitev.« Kot je dodal Ščavničar, zaradi medijsko odmevnih primerov (denimo primera Radan) zdravniki zaradi strahu pred zdravniško napako, ki je možna tudi pri mrliškem ogledu, (neupravičeno) odredijo obdukcijo, s tem pa se samo povečujejo stroški občin.

Hkrati s spremembami pa bi morali ponovno oživiti tudi projekt e-smrt, predlaga Ščavničar. Zaradi nedostopnosti podatkov o smrti pacientov se namreč dogaja, da bolnišnice nimajo podatkov o smrti pacientov, ki so umrli v drugi bolnišnici ali doma, zato jim še vedno pošiljajo vabila na kontrolne preglede. Z dostopom do podatkov o smrti pacienta bi se izognili stresnim situacijam, ko svojci dobijo pošto z vabilom na pregled pacienta, ki je že umrl.

V povodju Sore jih skrbi vzdrževanje vodotokov

Za vzdrževanje vodotokov je bilo že doslej premalo sredstev, zdaj pa so se še znižala.

MATEJA RANT

Gorenja vas – Župani povodja Sore, to je občin Žiri, Železniki, Gorenja vas-Poljane, Škofja Loka in Medvode, so zaskrbljeni zaradi zniževanja sredstev za vzdrževanje vodotokov. Pred časom jih je namreč koncesionar za izvajanje obvezne gospodarske javne službe na področju urejanja voda na območju zgornje Save obvestil o težavah, ki jih ima pri rednem izvajanju navedene javne službe.

Premajhen obseg sredstev za ta namen je že v preteklih letih pripeljal do skrbi vzbujajočih razmer na tem področju, letos pa so se sredstva še dodatno znižala, in sicer kar za petkrat, kar pomeni, da vzdrževanja vodotokov in vodne infrastrukture sploh ne bodo izvajali,

so v dopisu, ki so ga naslovili na ministrstvo za okolje in prostor, opozorili župani zgoraj naštetih občin. Ob tem so opozorili tudi na akcijski načrt, ki so ga na ministrstvu sprejeli po katastrofalnih poplavah v letu 2014 in ki je celovito izvedbo programa javne službe določil kot nujnost, da bi se izognili še večji škodi po poplavah. Zadrževalniki na hudourniškkih pritokih Sore pa so ta čas polni naplavin, zato ne služijo svojemu namenu, so poudarili župani. Ker bodo v občinah še dolgo odpravljali posledice zadnjih poplav, so ministrstvo zato pozvali, naj zagotovi pogoje za učinkovito vzdrževanje vodotokov in vodne infrastrukture, da bi se ob morebitnih novih poplavah v prihodnosti izognili ogroženosti človeških življenj in premoženja.

Začenja se šenčursko praznovanje

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Šenčur – God sv. Jurija, ki praznuje prihodnji teden, si je občina Šenčur izbrala za občinski praznik. Praznične prireditve pa se začnejo že jutri, 16. aprila, s tekmovanji rekreativcev in veteranov v namiznem tenisu in nogometnim turnirjem veteranov v malem nogometu. Ob 16. uri pa Folklorno društvo Šenčur vabi v dom krajanov na prireditev Šenčur folkloro na ogled postavi. Športna bo tudi nedelja, ko Klub mladih Šenčur organizira nogometni turnir Jur-cup. Prihodnji teden sledijo gledališka predstava otrok iz podružnične šole Olševke, odprtje slikarske razstave Franca Kočarja Motivi Gorenjske, gledališka predstava Zvezde

v domu krajanov v Šenčurju. V sredo bodo v športni dvorani v Šenčurju predali namenu defibrilator in tudi predstavili njegovo uporabo.

Slavnostna akademija s podelitvijo občinskih priznanj bo v petek, 22. aprila. Za praznik napovedujejo še odprtje polnilnice za električna vozila pri šenčurski športni dvorani, Jurjev pohod po južnem delu občine, balinarski in tradicionalni Jurjev turnir za mlajše košarkarske selekcije U15, lokostrelsko tekmovanje za otroke in mladino, Jurjevo parado šenčurskih konjenikov, pohod na Štefanjo goro, pohod treh generacij in dan športa, za konec pa 27. aprila še osemnajsto kolesarsko dirko za Veliko nagrado Šenčurja.

Festival Integra

IGOR KAVČIČ

Kranj – V torek, 19. aprila, bo v Stolpu Škrlovec potekal drugi mednarodni festival odrske umetnosti za ranljive skupine Integra. Organizira ga Društvo ProSoc, njegov namen pa je vključevanje različnih ranljivih skupin prebivalstva skozi kulturo in umetnost. Festival bo svoja vrata odprl ob 15. uri, do 20. ure pa se bodo predstavile skupine

iz Slovenije, Madžarske in Slovaške. Častna pokroviteljica festivala je varuhinja človekovih pravic, ga. Vlasta Nussdorfer. »Ne glede na posebnost, ki je lahko ovira ali prednost, je čar vsakega posameznika, da je tak, kot je – enkrat, edinstven in neponovljiv. S svojo zgodbo, ki jo deli z drugimi. In z vami. Zato ste vabljeni k ogledu predstav. Vstopnine ni,« je povedal Domen Rakovec iz Društva ProSoc.

Želijo si več sodelovanja

Gostinci in trgovci v starem Kranju si želijo biti bolj povezani, vsem pa je skupna želja po več sodelovanja z občino, Zavodom za turizem in kulturo ter med seboj, zato so sklenili imeti tudi trgovsko-gostinski ceh.

VILMA STANOVNIK

Kranj – Pobudo za trgovsko-gostinski ceh je dal najemnik Terasa Bara na Mohorjevem klancu Milan Vasiljevič Kogovšek, k sodelovanju in skupnem nastopu trgovcev in gostincev v starem Kranju pa ga je spodbudila nedavna novica iz kranjske občine, da naj bi se spremeni način parkiranja na bližnjih parkiriščih, kjer naj bi prva oziroma druga ura parkiranja ne bi bile več zastoj.

Kranjski občinski svetniki takšne odredbe prejšnji teden niso podprli in bo parkiranje še naprej urejeno podobno kot doslej, so se pa udeleženci sredinega sestanka v gostilni Mayer strinjali, da bi se pred kakšnimi koli spremembami glede parkiranja v starem mestnem jedru in okolici odgovorni na občini morali posvetovati tudi z najemniki lokalov v starem Kranju. Prav tako so imeli številne druge pobude, od tega, da je v mestu treba urediti sodobno tržnico pa tudi javno stranišče.

Prav tako se je okoli dvajset zbranih trgovcev in

Da domačini radi pridejo v stari Kranj, so dokaz vsi dogodki, ki tam potekajo, trgovci in gostinci pa so si enotni, da bi jih moralo biti še več. / Foto: Primož Pičulin

gostincev, ki so zadovoljni z odločitvijo občine za subvencioniranje najemnine lokalov, strinjalo, da je zelo dobra pobuda, da bi obdavčili lastnike praznih lokalov. »Šele ko bodo lokali polni in se bo v mestu kaj dogajalo, bodo v stari Kranj spet množično hodili tako domačini kot turisti,« so si bili na edini zbrani lastniki lokalov, ki bodo na kranjsko občino

naslovili tudi željo, da bi ponovno imeli tako imenovane city managerja, ki bi resnično zavzeto opravljal to funkcijo. Prav tako si želijo imeti glasilo, ki bi domačine in okoličane seznanjalo, kaj je v mestu novega in kaj se dogaja. Dejstvo je namreč, da je ob vsakem večjem dogodku stari Kranj poln obiskovalcev, še več dogodkov vse dni v tednu in pa bolj

pestra ponudba v trgovskih in gostinskih lokalih, morda pa tudi bolj zanimiv videz mesta pa bi pomenili, da bi mesto resnično zaživelo.

Zato so se zbrani dogovorili, da se bodo še sestajali, svoje pobude pa bodo posredovali odgovornim na občini, saj je kranjski župan Boštjan Trilar z zanimanjem sprejel njihov interes po sodelovanju.

Srečanje posvetili skakalcem

Sezona smučarskih skokov se je s tekmovanjem v Planici za letošnja končala, navdušeni nad našimi skakalci pa so sklenili v Šenčurju tokratno glasbeno srečanje posvetiti prav njim.

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Šenčur – Prireditelj šenčurskih glasbenih srečanj je tamkajšnje društvo upokojencev, pripravili pa so že drugo po vrsti. V prihodnje si želijo, da bi bila pogostejša, ne le vsako leto eno, je dejal predsednik upokojencev Ciril Sitar, navdušen nad tokratnim množičnim

obiskom. Obiskovalce, ki so napolnili dvorano krajevne doma, je verjetno privabila tudi obljuba organizatorjev, da bodo prisotni tudi člani skakalne družine Prevc iz Dolenje vasi. Glasbeni večer so namreč posvetili letošnjim izjemnim uspehom naših smučarskih skakalcev.

Iz Selške doline je sicer prišlo več nastopajočih. Od

tam prihaja narodno-zabavni ansambel Dor ma cajt, ki je glasbeno srečanje začel z Avsenikovo Planico, nadaljeval pa z več lastnimi skladbami. Iz iste doline je bila tudi Starejša otroška folklorna skupina Selca. V njej pleše tudi Nika Prevc, sestra Petra, Ceneteta in Domna Prevca, ki uspešno stopa (skače) po stopinjah svojih bratov, saj je

letos osvojila naslov državne prvakinje v kategoriji deklic do 11 let. Za Niko, ki tekmuje za smučarski klub Triglav Kranj, je bil to že drugi naslov državne prvakinje. Niko sta voditelja šenčurskih glasbenih srečanj Polonca Stefanjug in Miro Erzin po folklornem nastopu povabila na oder in jo predstavila občinstvu, da je tako spoznalo mlajšo članico te fenomenalne skakalne družine.

Glasbeni večer je bil narodno-zabavno obarvan. Nastopila sta še dva mlada ansambla, Šantej in Marcela In, prvi dolenjsko-štajerski, drugi gorenjski, oba pa s trojico mladih glasbenikov, s po dvema fantoma in enim dekletom, vsi pa pravi muzikanti, ki obvladajo viže bolj znanih ansamblov in predstavljajo tudi svoje. Za uspešen večer so organizatorji dodali še humorista Karla Moškona, ki je občinstvo nasmejal s šalami v več slovenskih narečjih.

Nastopili so selški folkloristi, med njimi tudi Nika Prevc. / Foto: Matic Zorman

Martin Krpan na Aerodromu Ljubljana

Likovna zbirka Aerodroma Ljubljana je bogatejša za sliko Martin Krpan akademskega slikarja in nagrajenca Prešernovega sklada Janeza Vidica. V letališkem poslovnem salonu so ob tem odprli tudi priložnostno razstavo ilustracij Klavdija Palčiča.

IGOR KAVČIČ

Brnik – Prejšnji četrtek so v prostorih poslovnega salona Aerodroma Ljubljana pripravili svečanost ob obogatitvi svoje likovne zbirke s sliko z naslovom Martin Krpan akademskega slikarja Janeza Vidica (1923–1996). Avtor je sliko v tehniki olje na kartonu ustvaril v petdesetih letih in sodi med njegova zgodnja dela. Gre za motiv boja med Martinom Krpanom in Brdavsom. Junaka zapolnjujeta prvi plan upodobitve in se srečata pred nenavadnim ozadjem, prepredenim z bujnim rastlinskim vzorcem. »Če se pozorneje posvetimo dekorativnemu prepletu vitic, odkrijemo značilne slovenske cvetlice, od nageljnov do vrtnic in celo grozde vinske trte,« ugotavlja umetnostna zgodovinarica Breda Ilich Klančnik in dodaja, da je

Ob Martinu Krpanu Janeza Vidica: Breda Ilich Klančnik, Klavdij Paličič in Miroslav Košuta

motiv Krpana po eni strani ljudski lik, po drugi strani pa vedno tudi navdih za intelektualce in umetnike. Vidičeva slika je bila pred namestitvijo v letališke prostore

restavrirana, novo življenje pa sta ji vdahnili restavradorja Vesna Obid in Marij Vrenko. Aerodrom Ljubljana je s to potezo rešil in ohranil še eno podobo Martina

Krpana v slovenski likovni umetnosti.

Likovna zbirka Aerodroma Ljubljana predstavlja pomemben pregled in predstavitev slovenske

moderne umetnosti, likovnikov gorenjske regije, v katero je vpeto letališče, velik del zbirke pa tvorijo prav dela Prešernovih nagrajencev in nagrajencev Prešernovega sklada, odslej kar 34. Sicer pa je jedro likovne zbirke Aerodroma Ljubljana družba, ki upravlja ljubljansko letališče, v večini zaokrožila do sredine devetdesetih let prejšnjega stoletja, nekaj del, čeprav v manjši meri, pa odkupila tudi v kasnejšem obdobju. »Celovita in reprezentativna zbirka je nastajala z mislijo, da je osrednje letališče neke države lahko tudi galerijski prostor, primeren za predstavitev nacionalne umetnosti in kulture. Za letalske potnike so letališki prostori prvi stik z našo deželjo in zadnji, ko iz nje odidejo, zato je to poslanstvo še toliko pomembnejše,« je med drugim povedal poslovni direktor Aerodroma Ljubljana

Zmago Skobir in dodal, da je nova likovna pridobitev za Aerodrom večpomenska. Z njo zbirko dopolnjujejo z likovnim delom nagrajenca Prešernovega sklada in z vsebino, ki je pomembno zaznamovala slovensko kulturo in zgodovino.

Pesnik in pisatelj Miroslav Košuta je ob umestitvi Martina Krpana v likovno zbirko Aerodroma Ljubljana zapisal: »Prav je, da se je letališče povezalo z Levstikovim junakom, saj prispeva svoje k premagovanju meja, ko prestavlja ljudi kot Martin Krpan svojo kobilico v snegu: kakor bi nesel skledo na mizo.« Ob tem so v poslovnem salonu pripravili tudi priložnostno razstavo ilustracij za knjigo Martin Krpan avtorja slovenskega zamejca, akademskega slikarja Klavdija Palčiča, ki je leta 1984 izšla pri založbi Drava v Celovcu.

Škofja Loka med finalistih za energetska nagrado

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Škofja Loka – Prihodnji teden bodo ob dnevu energetikov v Portorožu razglasili tudi energetske zmagovalce. V kategoriji energetska najbolj učinkovita ustanova se za nagrado poteguje tudi Občina Škofja Loka.

V občini si že nekaj časa prizadevajo za spodbujanje energetske učinkovitosti in so v okviru trajnostnih prizadevanj med drugim energetska sanirali šest stavb osnovnih šol in vrtcev: OŠ Cvetka Golarja, podružnične šole Lenart, Bukovščica in Reteče ter vrtca Najdihojca in Pedenjped. Izdelane analize kazalnikov učinkovitosti so pokazale odlične rezultate aktivnega uvajanja sistema upravljanja z energijo v občinskih objektih, in

sicer znižanje rabe energije v zadnjih treh letih za 20 odstotkov, energetska sanacija tretjine vseh občinskih objektov, vračilna doba investiranja v energetska sanacija je deset let (pridobili so nepovratna sredstva v višini 54 odstotkov). Poudarjajo tudi najsodobnejši energetski informacijski sistem, ki ga uporablja več kot 50 uporabnikov in omogoča identifikacijo ter sledenje energetskih prihrankov. Že tretjič po vrsti je občina objavila tudi razpis za dosežek na področju energetske učinkovitosti, kjer se predstavljajo najboljši občinski projekti in drugo.

»Kratkoročni cilj občine je doseči 100 kWh letne porabe energije (električne energije in toplote) na enoto uporabne površine v

občinskih objektih, ki imajo urejene evidence od leta 2010 (vse osnovne šole, vsi vrtci, vse enote zavoda za šport in dve občinski stavbi). Povprečna občinska poraba energije prekaša marsikatero individualno gospodinjstvo. Z informacijskimi in promocijskimi aktivnostmi, kot je na primer razpis za dosežek na področju energetske učinkovitosti, spodbujamo tudi druge porabnike energije v občini k okoljskemu ukrepanju,« pojasnjujejo na občinski upravi, kjer so hkrati povabili k ogledu predstavitve občine na spletnem portalu časnika Finance (in glasovanju), kjer so se na osrednji energetska konferenci v Sloveniji uvrstili v finale izbora za energetska učinkovito ustanovo oziroma podjetje.

Danes odpirajo kolesarnico

DANICA ZAVRL ŽLEBIR

Škofja Loka – Pri Gimnaziji in Šolskem centru Škofja Loka na Podnu danes odpirajo novo kolesarnico. Dijaki in zaposleni so po ureditvi

parkirnih in ostalih funkcionalnih površin na tem območju potrebovali tudi novo kolesarnico za primerno in varno hrambo koles. V njej bodo lahko hranili okoli 40 koles, postavitev, ki jo je v

celoti financirala Občina Škofja Loka, pa je znašala 10.500 evrov. Nova kolesarnica je kot prispevek k trajnostni mobilnosti eno od konkretnih dejanj letošnje akcije Loško je ekološko.

DVA PARA

Relax

UODENA CENA ZA BRALCE ČASOPISA GORENJSKI GLAS
BREZPLAČNA DOSTAVA I ENOSTAVNA UPORABA

ZAŽIVITE BOLJ
ZDRAVO

Naravne kompresijske nogavice delujejo terapevtsko, preventivno in preprečujejo nastanek krčnih žil.

redna cena 38,90€

akcijska cena 29,90€

080 30 25

VitaVera

Gorenjski Glas

V Blegošu zagnane in polne idej

V Društvu podeželskih žena Blegoš letos praznujejo štiridesetletnico delovanja. Jubilej so pretekli petek zaznamovale s prireditvijo v Sokolskem domu v Gorenji vasi.

MATEJA RANT

Gorenja vas – Društvo podeželskih žena Blegoš danes šteje okrog 370 članic, tako kot nekdanj pa jih še vedno povezuje želja po dodatnem znanju, druženju, izmenjavi informacij ter skrb za družino in okolje, v katerem živijo. »Druženje, smeh in zabava, to je vse, kar potrebujemo na kmetih,« predsednica društva Joži Demšar s širokim nasmehom na kratko strne vse, kar za članice predstavlja društvo, in v isti sapi doda, da se ob tem seveda tudi veliko izobražujejo in izpolnjujejo. V okviru društva poleg tega delujejo likovna sekcija Mavrica, dramska skupina in pevska skupina Blegaške sinice, imajo celo svoj ansambel Bariton-frajton.

Organizirano druženje žensk na podeželju je začela spodbujati Zadruga zveza Slovenije, ki so jo ustanovili leta 1972, a prvi aktivni kmečkih žena so začeli nastajati

še nekaj let kasneje. Priporočilom Zadrugne zveze Slovenije so sledili tudi v Kmetijski zadrugi Škofja Loka. Leta 1976 so se na pobudo direktorja Vinka Kržišnika in ob strokovni pomoči sekretarke Mire Primožič oblikovali aktivni kmečkih žena. Milena Kulovec je prevzela delo kmetijsko-gospodinske pospeševalke za območje celotne Gorenjske. Tedaj so bile v zadrugo včlanjene skoraj vse kmetije in tako so bile vse kmečke žene tudi zadrugnice. Ob tem so na prireditvi še poudarili, da so se ravno na Škofje-loškem organizirali prvi aktivni žene zadrugnic na Gorenjskem.

Društvo podeželskih žena Blegoš so uradno ustanovili leta 1998 z reorganizacijo aktivov kmečkih žena. Prva predsednica je bila Marjeta Kokelj, ki je društvo vodila kar tri mandate. Zdaj ga že osem let vodi Joži Demšar, ki priznava, da je bilo lahko nadaljevati, ko so bili temelji dobro

Ob jubileju so članice Društva podeželskih žena Blegoš pripravile tudi razstavo svojih izdelkov. / Foto: Denis Bozovičar

postavljeni. V veliko pomoč pa jim je tudi kmetijskosvetovalna služba. Zadnjih dvajset let z njimi sodeluje Vanja Bajd Frelj, ki je poudarila, da je s članicami društva lepo delati zaradi njihove zagnanosti in idej. »Skozi izobraževanja in druženja ste se veliko naučile in mnogo pridobile.« Tečaji

so vedno dobro obiskani, prav tako skoraj nobena prireditev v občini ne mine brez sodelovanja kmečkih žena. Imajo tudi moške člane, med njimi je tudi župan Milan Čadež, ki jim je zaželel, da bi tudi v prihodnje svoje znanje uspešno prenašale na mlade. Poslanec Žan Mahnič pa je poudaril,

da zdrave kmečke pameti pogosto manjka tudi v Ljubljani. »Premalo se zavedamo, da brez podeželja tudi razvitega urbanega okolja ne bi bilo. Zato je podeželje pogosto kot molzni stroj.« Prepričan je, da bi v večji meri morali upoštevati tudi ljudi, ki delajo z rokami.

Zaplesali v jubilej

Naklo – Folklorna skupina Društva upokojencev Naklo v počastitev dvajsetletnice delovanja vabi na prireditev z gosti pod naslovom Mi smo pa 'z Nakl'ga. S plesom in pesmijo bodo obiskovalce popejljali po Sloveniji v soboto, 23. aprila, ob 19.30, v Osnovni šoli Naklo. Iste dne od 17. ure dalje bo v šolski avli na ogled priložnostna razstava.

Zapora ceste Pevno–Crngrob

Škofja Loka – Zaradi rekonstrukcije odseka občinske lokalne ceste na relaciji Pevno–Crngrob bo do ponedeljka, 18. aprila, na tej cesti popolna zapora za motorni promet. V primeru neugodnih vremenskih pogojev bo zapora prometa podaljšana do srede, 20. aprila.

Gledališke Vizije

Škofja Loka – V torek, 19. aprila, bo na Loškem odru regijske festival mladinskih gledaliških skupin Vizije 2016. Ob 10. uri bo na sporedu predstava To, to, to ... Portret! V izvedbi Študentske skupine KUD F. Kotar Trzin, ob 12. uri pa bo Gimnazijski teater Jesenice predstavil Sofoklejevo Antigono. Vstop je prost.

Gorenjski megasrček

radio-kranj.si

RADIO
KRANJ **97.3**

tvoji najljubši hiti

... v novi, sveži podobi!!!

Zaklonišče spremenili v muzej Tudi občina Kamnik k Snagi

Člani Kulturno-zgodovinskega društva Triglav so pod glavno avtobusno postajo v Kamniku odprli vojni muzej, v katerem je na ogled več kot sto kosov orožja in vojaške opreme od 1. svetovne vojne do osamosvojitve.

JASNA PALADIN

Kamnik – Prostor nekdanjega zaklonišča pod glavno avtobusno postajo v Kamniku so dolgo časa samevali, zadnja tri leta pa so člani Kulturno-zgodovinskega društva Triglav v njih urejali prav posebno muzejsko zbirko, ki je prejšnji petek tudi uradno odprla svoja vrata.

»V muzeju predstavljamo delček naše vojaške zgodovine, od 1. svetovne vojne do osamosvojitve. Vse te vojske so šle čez naše ozemlje, so se na teh tleh borile in pustile neki pečat, zato smo se odločili, da v spomin na te padle borce in te vrednote, ki jih goji naše društvo, odpremo muzej in se tako na skromen način poklonimo svojim prednikom, ki so se bojevali za to, da smo ohranili svoj jezik in da smo danes tukaj, kjer smo. Od Maistrovih borcev pa do osamosvojitve smo zbrali nekaj ostalin vojaške tehnike, orožja, uniform in tudi dokumentov, ki pričajo o tej zgodovini, posebno pozornost pa smo namenili tudi nekdanji kamniški smodnišnici, v kateri so izdelovali odlični

Vojni muzej v Kamniku je ob odprtju že privabil številne obiskovalce, v prihodnje pa ga bodo odprli po predhodnem dogovoru. / Foto: Gorazd Kavčič

črni smodnik, « je Vojni muzej Triglav predstavil predsednik društva Jernej Brajer in dodal, da so med drugim na ogled tudi uniforma avstro-ogrškega generala, uniforma Maistrovega borca ter uniforma divizijskega generala, kakršno je nosil tudi Rudolf Maister, pa tudi več kot sto kosov najrazličnejšega orožja in dokumentov.

Pred simbolnim prerezom traku je številno množico

zbranih nagovoril tudi župan Marjan Šarec, ki je izpostavil pomen tovrstnih zbirk. »Vse vojske, ki so šle skozi to deželo, so pustile svoj pečat, največkrat seveda negativen, kajti vojna nikoli ne more prinesiti nič pozitivnega, lahko prinese le nemir, sovraštvo, razdor, prelivanje krvi in predvsem – kar nas še danes tepe – dolgotrajne posledice. Zato ta muzej ni namenjen občudovanju orožja

in pogovarjanju o tem, kako se je včasih pobijalo in kako se da zadeve reševati s silo, ampak temu, da si bodo tudi mlade generacije ogledale, kaj je nekoč bilo in kaj je treba preprečevati. Zgodovina je namreč najboljša učiteljica!«

Muzej je bil odprt ves pretekli konec tedna, v prihodnje pa ga bodo za obiskovalce odprli le po predhodnem dogovoru.

Kamniški občinski svetniki so koncesijo za obdelavo določenih vrst komunalnih odpadkov in odlaganje ostankov predelave podelili Snagi, a veliko negotovosti in nezadovoljstva ob tem prinašajo nejasnosti glede zaračunavanja cen.

JASNA PALADIN

Kamnik – V prvem branju so svetniki odlok obravnavali že junija lanskega leta, priprave na drugo branje pa so bile tako dolgotrajne predvsem zaradi cene, ki dolgo ni bila znana. Kot je na seji občinskega sveta povedala višja svetovalka za gospodarske dejavnosti iz gospodarske javne službe Občine Kamnik Mihaela Brnot Veternik, je občina pogodbo o pristopu k sofinanciranju nadgradnje RCERO Ljubljana podpisala že leta 2009 in odstop od le-te kljub nekaterim nejasnostim v naslednjih letih ni bil mogoč. »Za leti 2016 in 2017 predlagana cena storitev obdelave komunalnih odpadkov znaša 0,1059 evra/kg, cena storitev obdelave bioloških odpadkov znaša 0,0635 evra/kg, cena storitev odlaganja ostankov predelave ali odstranjevanja komunalnih odpadkov pa znaša 0,2492 evra/kg. Stroške bodo v celoti krili uporabniki storitev. Sofinanciranje s sredstvi proračuna občine ni predvideno,« je povedala in dodala, da so pri pripravi odloka upoštevali enega glavnih pomislekov svetnikov s prvega branja – dolžino podeljene koncesije, ki se jim je pri predlogu odloka zdela predolga. Če je bila še lani ta

mogoča za trideset let, so jo zdaj podelili za deset let.

Svetniki so v razpravi izrazili nezadovoljstvo nad tem, da je cena znana za le dve leti, vnaprej pa ni določen niti jasen način določanja cene, zato so nekateri podelitev koncesije označili za mačka v žaklju. Prepričani so namreč, da bo Snaga kot javno podjetje mestne občine Ljubljana v prvi vrsti delala dobiček. Nekateri pa so s projektom in koncesijo tudi zadovoljni. Podžupan Igor Žavbi je objekt ocenil za zelo modernega in okolju prijaznega, prepričan pa je tudi, da se bo RCERO 'tepel' za smeti, saj jih bodo zaradi svojih dimenzij še kako potrebovali, zato naj bi se po njegovem cena z leti znižala.

Dušan Marc iz Snage je na vprašanje o določanju cen pojasnil, da bodo imeli občinski sveti v prihodnje sicer možnost določeni ceni za svoje prebivalce oporekati, a bodo razliko namesto občanov morali pokriti iz občinskega proračuna.

Občina Kamnik je že ena od 37 občin, ki so se priključile RCERU Ljubljana. Do sedaj so smeti preko koncesionarja Publicus vozili na Malo Mežaklo, Publicus pa tudi naprej ostaja koncesionar za odvoz odpadkov, le da jih bodo zdaj vozili v Ljubljano.

Deset let po tisočletnici

Na Godešiču so pred desetimi leti praznovali tisočletnico svojega kraja, ki je bila z več kot šestdesetimi dogodki zelo odmevna. Po desetih letih so spomine nanjo obudili s fotografsko razstavo.

MAJA BERTONCELJ

Godešič – V domu Krajevne skupnosti Godešič so prejšnji petek odprli fotografsko razstavo z naslovom Deset let po 1000-letnici Godešiča. Visoki jubilej so praznovali leta 2006. Že tri leta prej so začeli postavljati smernice in temelje za praznovanje, na katerega bo odslej spominjala tudi razstava.

»Razstavo sem si pred desetimi leti zamislil čisto drugače, kot je sedaj izpadla. Gre za kolaž fotografij. Vir je knjiga Godešič ob tisočletnici. Kriterij za izbor fotografij ni bila profesionalnost, temveč sem izbral tiste, ki bodo Godešanom nekaj pomenile. Na njih je veliko vaščanov, ki jih danes žal ni več med nami,« je povedal Domen Križaj, avtor razstave. Dogodek je pripravila KS Godešič, ob tem je potekal krajši kulturni program, slavnostni govornik pa je bil mag. Aleksander Igličar, vodja Odbora za pripravo praznovanja tisočletnice

Obiskovalci doma Krajevne skupnosti bodo lahko skozi fotografsko razstavo obujali spomine na številne prireditve ob tisočletnici Godešiča.

Godešiča. »Leto 2006 je bilo za našo vas nekaj posebnega. Spominjam se, da smo pripravili več kot šestdeset različnih prireditev, skozi katere so svoje talente prikazali mnogi Godešani. Izdali smo tudi zbornik Godešič skozi tisočletje 1006–2006. Je veliko

lepih spominov, ki so zapisani tudi v knjigi vtisov. Ob njenem prebiranju srce ponovno zaigra. Iz teh besed se vidi, kako globoko smo doživljali to praznovanje. Želim, da nas ta energija, ki je bila takrat med nami, povezuje tudi v prihodnje,« je dejal.

Za Godešič bo nov velik dogodek že danes, saj bo v Aleji zaslužnih Ločanov svoje mesto dobil prof. dr. Jože Rant, oče slovenskega zobozdravstva, ki bo po vodji judenburškega upora Antonu Hafnerju drugi Godešan v aleji.

Gladiatorji se vračajo v Domžale

V sklopu občinskega praznika bodo Urbanega gladiatorja jutri, 16. aprila, znova pripravili v Domžalah.

JASNA PALADIN

Domžale – Po lanskoletni premierni prireditvi Urbani gladiator v Domžalah se ekipe letos znova vračajo na domžalsko prizorišče, ki se je lani izkazalo za zelo primerne. Organizatorji napovedujejo rekordno udeležbo, častno pokroviteljstvo nad dogodkom pa je prevzel župan Toni Dragar.

»Start in cilj Urbane gladiatorja bosta v Športnem centru Ten-Ten, kjer bo poskrbljeno za garderobo in tuše. Start bo potekal po 30-sekundnih intervalih od 11. ure dalje. Na izbiro bosta

dve trasi, krajša za tiste z nekoliko manj gladiatorske kilometrine in daljša za nekoliko bolj zagrizene. Krajša trasa meri 8,5 km, daljša pa 13,5 km. Na daljši trasi smo pripravili več kot 35 tematskih ovir. Tekmovalci se bodo plazili po blatu, preskalovali ogenj, vlekli in nosili različna bremena, prevračali gume ... Trasa bo tekače popeljala po najbolj znamenitih domžalskih koticih in idiličnih gozdnih poteh, po trim stezi Šumberk ter po skoraj pravljinih stezicah ob Kamniški Bistrici,« pravi vodja prireditve Nino Cokan.

Jeseničanom podvig ni uspel

V odločilni tekmi državnega prvenstva v hokeju na ledu je ekipo SIJ Acroni Jesenice v Tivoliju Telemach Olimpija premagala z 2 : 0. Sedaj čas za reprezentanco.

VILMA STANOVNIK

Ljubljana, Jesenice – Kar pet finalnih tekem državnega prvenstva v hokeju na ledu je bilo potrebnih, da smo dobili nove prvake. Po izenačenem rezultatu v zmagah 2 : 2 so bili jeseniški hokejisti tudi na odločilni ponedeljkovi tekmi v Tivoliju dolgo časa enakovreden tekmeč favorizirani ekipo Telemacha Olimpije, v zadnji tretjini srečanja pa so dobili dva gola, ko sta mrežo sicer odličnega vratarja Žana Usa zadela Jure Sotlar in Gregor Koblar.

Tako so hokejisti Olimpije z 2 : 0 in s 3 : 2 v zmagah premagali SIJ Acroni Jesenice in petnajstič v samostojni Sloveniji postali prvaki, jeseniški hokejisti, ki imajo deset naslovov slovenskih državnih prvakov, pa so iz rok predsednika Hokejske zveze Slovenije Matjaža Rakovca prejeli srebrne medalje.

Kakšna bo nova hokejska sezona v domačem prvenstvu in predvsem v ligah INL ter EBEL, trenutno še ni jasno, saj naj bi bil šele ob koncu tega meseca znan sistem tekmovanja v obeh avstrijskih mednarodnih ligah, kjer tudi še ni znano, koliko ekip

S peto finalno tekmo v Tivoliju, ki so jo dobili igralci Telemacha Olimpije, se je končala domača hokejska sezona, reprezentanco pa čaka še nastop na svetovnem prvenstvu. / Foto: Luka Renar

bo nastopalo in v katerih bosta nastopili obe najboljši slovenski hokejski moštvi.

So pa seveda že nekaj časa znani nasprotniki naše reprezentance na svetovnem prvenstvu divizije I, skupine A, ki se bo naslednjo soboto začelo v Katovicah na Poljskem. Naši se bodo najprej pomerili z ekipo Japonske, nato z Italijo, Poljsko, Južno Korejo in za konec še s sosedo Avstriji. Po pripravah v Kranju

reprezentanca trenira na Jesenicah, v torek pa se je na pripravljali tekmi na Bledu slovenska izbrana vrsta še drugič pomerila s Hrvaško in po petkovi zmagi z 8 : 3 slavila z rezultatom 9 : 1. Jutri ob 19. uri izbrance Nika Zupančiča v Podmežakli čaka nova tekma, ko se bodo pomerili z Japonci, v sredo pa bodo v Budimpešti zadnje pripravljali tekmo odigrali proti domači reprezentanci Madžarske. Do

takrat bo tudi dokončno znana postava naše reprezentance, že zadaj pa je jasno, da v njej ne bo Jana Muršaka, bratov Rodman, Boštjana Goličiča, Nika Pema, vprašljivi so tudi Robert Sabolič, Miha Štebih in Žiga Pavlin.

V reprezentanci tudi ne bo Anžeta Kopitarja, ki ga z ekipo Los Angeles Kings čaka nastop v končnici prvenstva NHL, ki se je začela včeraj.

Derbi bo v Domžalah

JOŽE MARINČEK

Domžale, Kranj – V sredo so odigrali prvo tekmo polfinala nogometnega pokala Slovenije. Celje je na domačem igrišču z 1 : 0 premagalo Domžale. Sinoči se je odvila tudi druga tekma med Zavrčem in Mariborom. Povratni tekmi bosta 20. aprila. V finalu pokala Medobčinske nogometne zveze Gorenjske bosta igrala Triglav, ki je s 3 : 1 premagal Šenčur, in Žiri, ki so z 1 : 0 premagale Zarico Kranj.

V prvi slovenski nogometni ligi Telekom bodo konec tedna odigrali tekme 30. kroga, derbi pa bo na nogometnem igrišču ob Kamniški Bistrici, kjer bodo Domžalčani v soboto ob 16.55 začeli tekmo proti nogometnašem Olimpije. Olimpija, ki je trenutno še na prvem mestu, ima pred Mariborom le še dve točki prednosti, pred Domžalami, ki so na tretjem mestu, pa že 13.

V 22. krogu druge SNL bodo nogometnaši Zarice Kranj v boju za obstanek jutri ob 16.30 gostili Tolmin, Kalcer Radomlje pa jutri

potuje v Ankaran. V nedeljo bo ekipa Šenčurja gostovala pri Aluminiju, Triglav pa čaka težka preizkušnja pri Rolteku Dob.

V tretji SNL center bo jutri ob 16. uri tekma v Radomljah med ekipama AŠK Bravo in Komenda, preostalih pet tekem pa se bo začelo pol ure kasneje. Nogometnaši Save Kranj bodo gostili Šobec Lesce, Žiri pa Zagorje. Nogometnaše Jesenic čaka težko gostovanje pri vodilnem moštvu Ivančna Gorica. V nedeljo se bo ob 16. uri začela tekma v Medvodah, kjer bodo nogometnaši Jezera Medvode gostili Bled Hirter.

Ob 16.30 pa se bodo jutri začele tudi tekme 14. kroga v gorenjski nogometni ligi. V tekmah od prvega do šestega mesta se bodo pomerili Naklo – Visoko, Niko Železniki – Velesovo in Loka – Južanča Bitnje. Zanimivo pa bo tudi na tekmah za razvrstitev od sedmega do 12. mesta, kjer pa bodo igrali Bohinj – FC Podbrezje, Jecom Sport DLN – Kondor Polet in Preddvor – Britof.

Veterani na svetovno prvenstvo

VILMA STANOVNIK

Jesenice – Od danes do naslednje sobote bo v Karstadu na Švedskem potekalo svetovno veteransko prvenstvo v curlingu. Prvenstva se udeležuje 27 moških in 17 ženskih ekip. Slovenija bo tekmovala v najmočnejši skupini skupaj z Avstralijo, Dansko, Veliko Britanijo, Italijo, Norveško, Novo Zelandijo, Poljsko in Turčijo.

Prvič v zgodovini tega športa se bo prvenstva udeležila tudi reprezentanca Slovenije in prvič v zgodovini bodo to igralci Curling

kluba Jesenice. Reprezentanco sestavljajo: Matjaž Prezelj, Mitja Resman, Marko Štravs, Robert Sušan in trener ekipe Matej Šmuc.

Kot je pred odhodom povedal Robert Sušan, so se tekmovalci na prvenstvo pripravljali v skladu z možnostmi in pogoji, ki jih imajo. Še največ težav so imeli zaradi dejstva, da je najbližja curling dvorana za trening oddaljena vsaj tri ure vožnje in da skoraj vse stroške priprav in potovanja daleč na sever nosijo sami. Kljub temu so se zavzeto pripravljali in obljublajo, da bodo trd oreh za vse nasprotnike.

Na prvo tekmo svetovnega pokala

Slovenska veslaška reprezentanca bo ta konec tedna nastopila na prvi tekmi svetovnega pokala v italijanskem Vareseju.

VILMA STANOVNIK

Bled – V sredo je naša veslaška reprezentanca odpotovala v Varese, na prizorišče, kjer je naš dvojni četrtec leta 2012 na evropskem prvenstvu v veslanju osvojil bronasto medaljo. Član te posadke je bil tudi Gašper Fistravec, ki bo tokrat nastopil v enojcu, poleg njega pa bodo tekmovali še Aleš in Janez Zupan v dvojcu ter Rajko Hrvat in Marko Bolha v lahkih enojcih.

»Odločitvi, da na olimpijske kvalifikacije ne gremo z lahkim dvojnimi dvojcem, je botroval preskromen rezultat te posadke na regati v Piediluciu. Hrvat in Bolha bosta tako nastopila v lahkih enojcih in boljši od njiju na majskem evropskem prvenstvu. Dvojec in enojec sta še v igri za nadaljevanje proti olimpijskim kvalifikacijam. Dvojec je bil sicer v Piediluciu malenkost pod pričakovanji, vendar pa so bili zaostanki

Na fotografiji od leve: Gašper Fistravec, Rajko Hrvat, Janez Zupan, Aleš Zupan / Foto: VZS

takšni, da še imam upanje v razvoj. Pri enojcu je bila kvaliteta na precej višjem nivoju kot v lanskem letu, tako da je logično nadaljevanje v svetovnem pokalu. Naš načrt je nastopiti bolj čvrsto in popraviti manjše napake z nastopov v Piediluciu. Fantje

morajo predvsem dokazati sami sebi, da zmorejo več in da so konkurenčni. Sočasno pa bo to meni podatek, s katerim lahko potrjujem zgodbo za naprej,« je pred odhodom v Varese povedal Dušan Jurše.

Prvega tekmovanja letošnjega svetovnega pokala, ki

je zaradi avgustovskih olimpijskih iger na sporedu zelo zgodaj, se sicer udeležuje 530 tekmovalcev in tekmovalk iz 47 držav. Predtekmovanja in repasaži bodo potekali danes, polfinali jutri, finalni dan pa so na sporedu v nedeljo.

Zadnji krog ligaškega dela za vaterpoliste

Kranj – Jutri, v soboto, bodo vaterpolisti v državnem članskem prvenstvu odigrali tekme zadnjega kroga v ligaškem delu. V Kranju bo ekipa Triglava ob 18. uri začela tekmo proti vaterpolistom Branika. Kaj drugega kot zmage domačinov ne gre pričakovati. Ob isti uri se bo začela tudi tekma v Ljubljani, kjer bodo vaterpolisti vodilnega moštva Slovana Ljubljana gostili Kokro.

Lastovka do zaslužene zmage

Domžale, Šenčur – V košarkarski ligi Nova KMB za prvaka je ekipa Helios Suns gostila Zlatorog Laško in zmagala s 76 : 66. V jutrišnjem novem krogu bodo Domžalčani gostili Rogoško. V ligi Nova KBM za obstanek je Lastovka z 69 : 61 premagala LTH Castings, ekipa Šenčur Gorenjska gradbena družba pa je bila s 63 : 58 boljša od Hopsov Polzela. Liga Nova KBM za obstanek se bo nadaljevala jutri, ko bodo Domžalčani ob 21. uri gostili ekipo Šenčurja, LTH Castings pa se bo doma ob 20. uri pomeril z odpisano Elektro.

Papirni stroj junak obletnice

V papirnici Goričane so praznovali štirideset let od postavitve novega papirnega stroja in ponovnega zagona proizvodnje papirja, kar je bil takrat velik poslovni podvig. Danes je papirnica med vodilnimi proizvajalci specialnih vrst papirja v Evropi. Na leto ga proizvedejo osemdeset tisoč ton, večino za izvoz.

MAJA BERTONCELJ

Goričane – Papirnica v Goričanah je ena najstarejših v Sloveniji z 230-letno tradicijo. Ta mesec praznujejo še en pomemben jubilej: štirideset let papirnega stroja, ki je omogočil ne le preživetje, ampak razvoj najkvalitetnejših vrst papirja v Goričanah. Obeležili so jo v sredo s slovesnostjo, na kateri so se spominjali preteklosti in se zazrli v prihodnost.

Slavje so dopolnili še z večji akterji te investicije in kratek arhivski film, ki prikazuje tedanje dogajanje. Osrednji junak prireditve je bil papirni stroj, ki je Goričanam omogočil, da so ostale na zemljevidu papirnic. Leta 1976 so ga kupili v Avstriji v partnerstvu s tedanjim Aerom, in to ne glede na nasprotovanje konkurentov in ne glede na skepsko stroke, ali Goričanam tak podvig sploh lahko uspe. Pred tem so namreč od leta 1931 proizvajali zgolj celulozo in grozilo je, da bo papirniška tradicija zaradi nerenabilne proizvodnje celuloze v Goričanah za vedno ugasnila. »Ta investicija je bila izredno pomembna. Pogum ljudi, ki so takrat vodili tovarno, je bil velik in vreden

Ob slovesnosti so se zbrali sedanji in nekdanji akterji v papirnici v Goričanah (od leve): Darko Cafuta, ki je beležil zgodovino papirnice, tehnični direktor Janez Gale in generalni direktor Andraž Stegu ter Franc Mlakar, tehnični direktor v času postavitve novega stroja, in takratni vodja kontrole v proizvodnji Boris Tavčar. / Foto: Maja Bertoncelej

vsega spoštovanja. Naš junak ni stroj, ampak ljudje. V času od postavitve je tudi ta stroj doživel številne nadgradnje in posodobitve. Samo v času mojega vodenja papirnice, ki jo vodim 18. leto, smo v posodobitve investirali 42 milijonov evrov,« je povedal Andraž Stegu, generalni direktor podjetja, v katerem so usmerjeni v proizvodnjo papirja z visoko dodano vrednostjo. Želja po

razvoju je papirnico gnala na tuje trge in danes izvoz predstavlja 87 odstotkov. Izvažajo v 38 držav sveta. V podjetju je 220 zaposlenih, lani so ustvarili okoli 60 milijonov evrov prihodkov.

Z jasno vizijo zrejo tudi v prihodnost in nadaljujejo tradicijo inovativnosti. »Če v preteklosti Goričane ne bi imele vizije, se danes ne bi družili. Kratkoročno je naša vizija, da v

relativno kratkem času posodobimo obstoječi papirni stroj na naslednjo stopnjo in vložimo nove ideje v razvoj razreza formatnega papirja. Vizija na splošno je, da ne le ostanemo med vodilnimi proizvajalci specialnih nizkogramskih papirjev, ampak da smo v samem vrhu te skupine, predvsem pa, da smo vodilni v inovativnosti,« je pojasnil tehnični direktor Janez Gale.»

Predlogi davčnih sprememb

Ministrstvo za finance je za nov krog pogovorov s predstavniki gospodarstva in delavcev pripravilo predloge davčnih sprememb, s katerimi želi davčno razbremeniti delo.

CVETO ZAPLOTNIK

Kranj – Ministrstvo za finance je na podlagi nedavnih pogovorov s predstavniki gospodarstva in sindikatov o ukrepih za davčno prestrukturiranje pripravilo predlog konkretnih ukrepov, s katerimi naj bi zmanjšali davčno obremenitev dela. Predlog možnih rešitev je v sredo posredovalo vsem, s katerimi je v prvem krogu posvetovanj izmenjalo poglede in pričakovanja glede davčnih pripomb, prihodnji teden pa bo začelo nov krog pogovorov, ki naj bi ga sklenilo do konca aprila. Na podlagi teh pogovorov bo pripravilo zakonski predlog, ki ga bo predložilo vladi v obravnavo še pred polletjem, državnemu zboru pa pred poletnimi počitnicami. Na ta način bi gospodarstvu zagotovili dovolj

časa, da bi se lahko pripravilo na uveljavitev davčnih sprememb v začetku prihodnjega leta; ministrstvo pa dopušča tudi možnost, da bi nekatere ukrepe sicer sprejeli letos, uveljavljali pa bi jih postopno.

Po oceni ministrstva bi bilo možno zagotoviti dodatnih 90 do 100 milijonov evrov davčnih prihodkov z zvišanjem stopnje davka od dohodkov pravnih oseb s 17 na 20 odstotkov, izboljšanjem učinkovitosti pobiranja javnih dajatev in poenotenjem prispevnih stopenj.

Kar zadeva spremembo dohodninske lestvice, ministrstvo predlaga tri možne rešitve. Po prvi bi uvedli dodatni dohodninski razred med sedanjim drugim in tretjim davčnim razredom, pri meji neto davčne osnove 55.000 evrov in 31-odstotno davčno stopnjo, hkrati pa bi

znižali stopnjo zadnjih dveh razredov – z 41 na 37 odstotkov in s 50 na 45 odstotkov. Druga različica predvideva uvedbo dodatnega dohodninskega razreda med sedanjim drugim in tretjim razredom, pri meji neto dav-

čne osnove 60.000 evrov in s 30-odstotno stopnjo, pri tem pa naj bi ostale davčne stopnje in olajšave ostale enake, kot veljajo letos. Tretji predlog predvideva zvišanje meje med drugim in tretjim razredom z 20.400 na 21.500 evrov neto davčne osnove ter hkrati zvišanje

meje med tretjim in četrtem razredom s 70.907 na 95.000 evrov.

Ministrstvo za finance predlaga tudi ugodnejšo davčno obravnavo dela plače za poslovno uspešnost. Po prvem predlogu naj bi izredna plačila – božičnice in trinajste plače davčno obravnavali enako kot regres, to pomeni, da bi jih oprostili plačila prispevkov za socialno varnost v višini 70 odstotkov povprečne mesečne plače v Sloveniji. Po drugem predlogu bi za del plače za poslovno uspešnost določili posebno davčno obravnavo na ravni dohodninske, ne pa na ravni socialnih prispevkov.

Ministrstvo predlaga tudi ugodnejšo davčno obravnavo delitve dobička, kar naj bi dosegli z dopolnitvijo veljavnega zakona o udeležbi delavcev pri delitvi dobička.

Velik posel na Koroškem

Kranjski Iskraemeco bo v okviru več milijonov evrov vrednega projekta avstrijskima elektrodistribucijskima podjetjema dobavil najmanj 95 tisoč pametnih števcov.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Podjetje Iskraemeco je pred kratkim z dvema avstrijskima elektrodistribucijskima podjetjema podpisalo večmilijonsko pogodbo za uvedbo pametnega merjenja, so sporočili iz kranjske družbe, ki sodi med vodilne ponudnike rešitev pametnega merjenja. Točne vrednosti pogodbe na željo avstrijskih kupcev ne morejo razkriti, so pojasnili. Pogodbo so podpisali z energetske skupine KNG Kärnten Netz iz skupine Kelag, ki je v večinski lasti energetskega velikana RWE in je odgovorno za upravljanje in distribucijo elektrike po celotni avstrijski Koroški, ter s podjetjem Stadtwerke Kapfenberg.

Obe elektrodistribuciji bosta v naslednjih dveh letih v svoji omrežji namestiti skupno kar 95.000 pametnih števcov, količina dostavljenih pametnih števcov pa lahko do leta 2024 naraste za dodatnih 250.000 kosov, so razložili v kranjskem proizvajalcu, ki bo v okviru projekta sodeloval s podjetjem Siemens AG Österreich. Prve dobave pametnih števcov načrtujejo za konec letošnjega leta.

Pogodba plod nenehnega vlaganja v razvoj

Po besedah Dietra Brunnerja, glavnega izvršnega direktorja Iskraemeca, je podpis tokratne pogodbe plod njihovega dolgotrajnega vlaganja v razvoj rešitve pametnega merjenja. »Veseli smo, da smo lahko del tega projekta, ki bo prinesel ogromno koristi končnim porabnikom in bo hkrati okrepil sam sistem distribucije pri obeh elektrodistribucijah,« je dejal. »Za Iskraemeco smo se odločili zaradi vrhunske kakovosti izdelkov

in obsežnih izkušenj, ki jih ima podjetje na področju pametnega merjenja,« je razložil Gerald Obernosterer, vodja projekta pametnega merjenja pri KNG Kärnten Netz.

Večina pametnih števcov električne energije bo za komunikacijo uporabljala najnovejšo tehnologijo G3-PLC, ostali števcovi pa omrežje GSM/GPRS. Najnovejši pametni števec AM550, ki bo nameščen v okviru projekta, bo obema avstrijskima elektrodistribucijama omogočal daljinsko odčitavanje merilnih podatkov, kar bo znatno zmanjšalo obseg terenskega odčitavanja merilnih podatkov. Kot pravi Obernosterer, bo izvedba projekta močno izboljšala raven energetske učinkovitosti v našem sistemu, pametno merjenje pa bo omogočilo nadaljnji razvoj proizvodnje energije iz obnovljivih virov.

Kmalu prvi števcvi na Nizozemsko

Namen projekta je povečati vključenost končnih odjemalcev pri vsakodnevnih aktivnostih, povezanih s porabo električne energije, z večanjem deleža razpršenih virov proizvodnje iz obnovljivih virov pa je uvedba pametnega merjenja za avstrijska energetska podjetja eden izmed ključnih korakov pri uvedbi pametnega omrežja, pojasnjujejo v kranjskem podjetju.

Spomnimo, da je lani Iskraemeco s štirimi elektrodistribucijskimi podjetji na Nizozemskem sklenil 235 milijonov evrov vredno pogodbo za dobavo najmanj 1,6 milijona pametnih števcov. Prve števcove bodo na Nizozemsko poslali konec meseca, redna proizvodnja pa bo stekla proti koncu leta, so razložili.

Poštna banka se bo pripojila k Novi KBM

Kranj – Potem ko je Nova KBM od Pošte Slovenije pridobila 0,8844-odstotni lastniški delež v Poštni banki Slovenije (PBS) in postala njena edina lastnica, sta upravi bank potlej podpisali še pogodbo o pripojitvi PBS k Novi KBM. Pripojitev bo pravno začela veljati po pridobitvi soglasja Banke Slovenije oz. Evropske centralne banke in vpisu v sodni register. PBS bo z dnem veljavnosti pripojitve celotno premoženje prenesla na Novo KBM, ta pa bo kot pravna naslednica prevzela vse obveznosti in pravice iz poslova, ki jih je PBS sklenila pred pripojitvijo. Združena banka se bo imenovala Nova KBM, njen sedež pa bo še naprej v Mariboru. Stranke bodo z združitvijo bank pridobile širšo ponudbo bančnih storitev in bolj razvejano mrežo poslovalnic.

Prevrnila se je na streho

Zminec – Včeraj zgodaj zjutraj je v Zmincu voznica zaradi neprilagojene hitrosti izgubila oblast nad avtomobilom in se prevrnila na streho. Pri tem se je tudi poškodovala, a k sreči lažje, k čemur je zagotovo pripomogla tudi uporaba varnostnega pasu. »Nesreča se je zgodila v temi, cesta je bila spolzka, prehitra vožnja v povezavi s hitenjem pa je v tem primeru na cesti pustila veliko razdejane in je bila zato skoraj pol tretjo uro delno zaprta,« je sporočil Bojan Kos s Policijske uprave Kranj. Policisti ugotavljajo, da je zaradi neprilagojene hitrosti letos več nesreč kot lani, zato pozivajo voznike, naj hitrost vedno in povsod prilagodijo omejitvam in razmeram na cesti.

Policisti danes pripravljajo motoristično delavnico

Jesenice – Gorenjski policisti danes med 14. in 19. uro pripravljajo brezplačno preventivno delavnico za motoriste, ki bo potekala na parkirnih površinah pred Policijsko postajo Jesenice na Hrušici. Delavnico bodo izvedli v dveh delih. V prostorih policijske postaje bo najprej potekalo teoretično usposabljanje, kjer bodo policisti predstavili podatke o prometni varnosti in podali nasvete motoristom za varno udeležbo v prometu, temu pa bo sledilo še praktično usposabljanje na bližnjem platoju, kjer bodo policisti motoristi udeležencem tudi praktično predstavili osnove varne vožnje. Zbor udeležencev je na parkirnih površinah pred Policijsko postajo Jesenice na Hrušici.

Po trčenju pobegnil

Kranj – Kranjski policisti poizvedujejo za voznikom sivoga vozila, ki je včeraj okoli 7.15 povzročil prometno nesrečo v križišču med trgovskim centrom Qlandia in trgovino Hofer v Kranju in pobegnil. Neznani voznik je čez Delavski most vozil proti trgovskemu centru Qlandia, v semaforiziranem križišču pa je trčil v zadnji del modrega avtomobila Chevrolet Kalos, ki je pred križiščem pravilno stal pri rdeči luči. Avtomobil udeležence, ki se je v nesreči tudi poškodovala, je po trčenju odbilo v križišče, povzročitelj pa je s kraja pobegnil. Policija poziva vse, ki imajo koristne informacije o prometni nesreči, da jih sporočijo na številko 113, anonimni telefon 080 1200 ali na katero od policijskih postaj.

Vinjenim se pogosto ne izide

Kranj – Gorenjski policisti poročajo o več prometnih nesrečah, ki so jih v zadnjem tednu povzročili vinjeni vozniki. Dva pijana voznika – eden v Škofji Loki (0,57 mg/l), drugi na Bledu (0,86 mg/l) – sta tako pred dnevi »spregledala« križišče in sta vanj trčila, tretji voznik, ki je imel v izdihanem zraku 0,52 mg/l alkohola, pa se je z avtomobilom, potem ko je že zletel s ceste, ustavil tik pred reko (na sliki). Radovljiški policisti pa so v Globokem obravnavali voznika, ki je krepko vinjen (0,94 mg/l) zaradi nepravilne strani vožnje trčil v drugega voznika. Policisti so voznika, ki je za kar štirikrat presegel najvišjo še dovoljeno stopnjo alkohola za vožnjo vozila (do 0,24 mg/l), izločili iz prometa, o njegovem ravnanju pa bodo s predlogom, da se mu vozniško dovoljenje odvzame, obvestili pristojno okrajno sodišče.

Sporazum spisali na novo

Predobravnavnega naroka oktobra lani razkrite kriminalne združbe, ki naj bi preprodajala in proizvajala mamila, se je udeležil le eden od obtoženih. Sojenje preostalim obdolženim se bo začelo maja.

ANDRAŽ SODJA

Kranj – V zatožno klop Okrožnega sodišča v Kranju je na sredinem predobravnavnem naroku zoper domnevno kriminalno združbo, ki ji tožilstvo očita proizvodnjo in promet z mamili, sedel le Milan Simič. Predobravnavni narok je bil zelo hitro končan, saj je okrožna sodnica Milena Turuk ugotovila, da je sporazum o priznanju krivde, ki sta ga s Simičevim podpisom sodišču predložila tožilstvo in zagovornica obdolženca po uradni dolžnosti Ladi Voršič, v neskladju z obtožnico, zato tudi ni znano, kako se je obtoženi sporazumel s tožilstvom. Zagovornica in tožilec sta morala sporazum ponovno sestaviti in ga do konca tega tedna tudi predložiti sodišču, predobravnavni narok pa se bo predvidoma nadaljeval v ponedeljek.

Obtoženi Simič je v hišnem priporu že od oktobra lani, ko so policisti in kriminalisti v odmevni akciji stopili na prste domnevni kriminalni združbi, ki se je ukvarjala s proizvodnjo in

Predobravnavni narok zoper Milana Simiča se je v sredo hitro končal, saj je bil dogovor med tožilstvom in obrambo neskladen z obtožnico. / Foto: Andraž Sodja

prometom s prepovedanimi drogami. Takrat so opravili več hišnih preiskav in s tem uspešno zaključili več mesecev trajajočo akcijo

zoper omenjeno kriminalno združbo, ki naj bi štela 33 članov, ti pa so proizvajali, predelovali in preprodajali konopljo. V 42 hišnih

preiskavah so odkrili 75 kilogramov sušene konoplje, 89 sadik konoplje ter nekaj heroína, hašiševega olja, piškotov s konopljo in amfetaminov. Od 24 oseb, ki so jim odvzeli prostost, so jih 11 privedli na zaslišanje v Kranju, za osem med njimi pa je takrat preiskovalna sodnica odredila pripor.

Jedro združbe naj bi predstavljala peterica, ki je imela točno določene naloge, vsak član združbe naj bi v proizvodnjo konoplje vlagal finančna in druga materialna sredstva, organizirali pa so si tudi mrežo preprodajalcev in odjemalcev. Samo med kriminalistično preiskavo so v promet spravili dobrih deset kilogramov konoplje in več kot 1100 njenih sadik, približno kilogram hašiša in poldrugi kilogram hašiševega olja. Konopljo so gojili predvsem na Gorenjskem in Primorskem, v zasebnih kot najetih prostorih, imeli pa so tudi več zunanjih nasadov na težje dostopnih območjih. Med člani združbe naj bi bilo več starih znancev policije, ki bodo v sodne klopi sedli predvidoma maja.

Letos umrlo že šest motoristov

Porast števila smrtnih žrtev prometnih nesreč je tudi posledica odsotnosti policistov, ki stavkajo že več mesecev, na cestah, ugotavljajo v Agenciji RS za varnost prometa.

SIMON ŠUBIC

Kranj – Čeprav se motoristična sezona še niti ni dobro začela, je na cestah že umrlo šest motoristov, kar je največ v zadnjih desetih letih, opozarja Agencija RS za varnost prometa (AVP), ki je vlado in policijo pozvala, da nemudoma poskrbita za nujen nadzor in ukrepanje. Statistični podatki razkrivajo, da so do konca preteklega leta 34 smrtnih žrtev, kar je 10 žrtev oz. 42 odstotkov več kot lani. Umrli vozniki motorjev predstavljajo kar 18 odstotkov vseh smrtnih žrtev. »Pri tem se ne gre sklicevati na objestnost ali neizkušensost mladih motoristov. Trije med njimi so imeli vozniški staž 25 ali več let, eden umrl je imel vozniški izpit za motor dve leti, najmlajši, 19-letni motorist, pa je bil brez vozniškega izpita,« poudarjajo v AVP. Kar pet od šestih prometnih nesreč se je pripetilo na regionalnih cestah, večina v popoldanskem času.

Analiza prometnih nesreč, v katerih so bili vpleteni motoristi, je pokazala, da žal prenekateri motorist ne spoštuje hitrostnih omejitev in tudi drugih prometnih pravil, ne glede na starostno skupino ali vozniški staž, ugotavljajo v AVP. Kar trikrat je bila vzrok za nastanek prometnih nesreč neprilagojena hitrost, dvakrat je motorist vozil po napačni strani, enkrat pa je do prometne nesreče prišlo zaradi neupoštevanja pravil o prednosti. Vsi umrli motoristi so sicer uporabljali zaščitno čelado, čeprav je eden ni pripel, a zgolj čelada je za zaščito pred smrtnimi poškodbami premalo, navajajo.

AVP je sicer ravnokar izvedla dvotedensko nacionalno akcijo osveščanja glede varnosti motoristov, v okviru katere je opozarjala tako motoriste na previdno vožnjo in upoštevanje vremenskih in prometnih razmer, kot tudi druge udeležence v prometu, naj bodo pozorni na motoriste. Prvič doslej se

Motoristična sezona se še niti začela ni, pa so ceste terjale že šest življenj motoristov (slika je simbolična). / Foto: Tina Dokl

akciji zaradi stavke ni pridružila policija, ki že nekaj mesecev ne izvaja povečanega nadzora. »Policija je v preteklosti bila vedno pomemben in ključen partner pri zagotavljanju varnosti cestnega prometa, zato si še naprej želimo njihovega aktivnega sodelovanja. Zato AVP poziva vlado, Sindikat policistov Slovenije in Policijski

sindikat Slovenije, naj v dobro državljanov in državljanov ter vseh uporabnikov slovenskih cest vendarle najdejo skupno besedo in prekinejo stavko, saj je nadzor nujno potreben pri zagotavljanju varnosti cestnega prometa,« so pozvali v AVP, kjer si želijo do konca leta popraviti statistiko in preprečiti nepotrebne izgube življenj.

GGG +

AKTUALNO
POGOVOR
ZANIMIVOSTI
NA ROBU
RAZGLLED

Melodija z bogato tradicijo

V Mengšu ohranjajo dolgo in bogato tradicijo izdelave glasbil. Po stečaju podjetja Melodija Mengeš, ki je delovalo od leta 1946, je blagovno znamko kupil Ciril Burgar, ki pod tem imenom še danes izdeluje glasbila, med katerimi posebno mesto zasedajo harmonike.

ALEŠ SENOŽETNIK

Ne glede na to, kako nam je všeč slovenska narodno-zabavna glasba, je frajtonarica nepogrešljiva na vseh pomembnejših dogodkih. Od svatb in vesellic do zgolj umirjenega nedeljskega kosila v družinskem krogu prenekaterega Slovenca spremlja melodija, ki jo dajejo zvoki harmonike. Še marsikatera športna prireditev ne mine brez poskočne Na Golici, ki naj bi bila največkrat predvajana melodija na svetu. Avseniki pa nasploh veljajo za enega izmed nacionalnih ponosov Slovencev.

Vse se začne v gozdu

Zgodba vsake harmonike se začne v gozdu. »Z lastnikom in gozdarjem se odpravimo v gozd, kjer izberem primerno smreko. Najboljša je tista, ki raste na skalnatem

terenu, ima malo vej in je stara vsaj štirideset let. Takšna smreka ima navadno veliko gostoto lesa in poje zelo visoko,« pove mojster glasbilarstva Ciril Burgar, ki prihaja iz najboljše šole za izdelavo glasbil pri nas – podjetja Melodija Mengeš.

Dasiravno zahteva izkušnost mojstra, pa je izbira pravega lesa šele prvi korak v dolgem postopku izdelave harmonike. Z natančnostjo je treba vgraditi mehanizem, ki omogoča lahkotno in točno igranje. Veliko obrtniškega znanja zahteva tudi oblikovanje meha, ki je izdelan iz lepenke in ovčje kože, dekorativnega blaga, platna in kovinskih kotnikov. »Najboljša je koža mlade ovce, ki še ni bila strižena,« pripoveduje Ciril. Za zunanjo podobo glasbila je potrebne tudi nekaj oblikovalske žilice, ki harmoniki vtisne osebni pečat izdelovalca. Ob

vseh podrobnostih, ki jih zahteva harmonika, ni nič nenavadnega, da v delavnici izkušnega mojstra nastaja od 250 do 300 ur.

V podjetju, ki je nekoč cvetelo v stavbi, kjer pod spretnimi rokami Cirila in njegovih sodelavcev še danes nastajajo harmonike in druga glasbila, je bilo v najboljših časih zaposlenih petsto delavcev. »Včasih smo naredili do štiristo harmonik mesečno,« se Ciril spominja najboljših dni nekdanje mengeške proizvodnje glasbil, ki je takoj za nemškim Hohnerjem veljala za drugo največjo v Evropi.

Melodija je bila prava valilnica mojstrov izdelovanja glasbil. V sodelovanju z obrtno šolo je celo izobraževala za poklic glasbilarja. Zato ni nič nenavadnega, da je iz mengeškega podjetja, ustanovljenega leta 1946, izšlo največ glasbilarstevskih mojstrov, ki še

Ciril Burgar v delavnici s sinom Borutom / Foto: Aleš Senožetnik

daneshirijo tradicijo izdelave glasbil.

Gospodarska kriza v začetku devetdesetih ni prizanesla niti mengeški Melodiji. Po razpadu Jugoslavije je podjetje izgubilo pomembne trge v državah nekdanje skupne domovine. Leta 1994 je sledil stečaj.

Ohranil tradicijo izdelave harmonik

Melodija bi bila danes le še bežen spomin na nekdanje uspešno blagovno znamko, če je ne bi od mrtvih obudil Ciril Burgar, ki je v podjetju od leta 1984 delal kot vodja proizvodnje. Z znanjem in izkušnjami je ustvaril uspešno družinsko podjetje, ki pod blagovno znamko Melodija združuje tradicijo s sodobnimi smernicami v izdelavi glasbil. Daneshirijo delajo tudi njegova

žena Vesna, sin Borut ter snaha Nuša.

Da so uspešni, jim priznavajo tudi tujci. »Melodija odpira mnoga vrata in še daneshirijo veliko pomeni na tujih trgih,« pravi Ciril, ki je eden redkih izdelovalcev harmonik, ki z izjemo glasilk celotno harmoniko izdelava sam, le s pomočjo svojih sodelavcev.

Koliko pa kupci še cenijo vrhunsko ročno izdelavo včasih, ko na trg prodirajo tudi poceni kitajski izdelki? »Daneshirijo se na kvaliteto ozira manjši del kupcev. Vseeno pa resen harmonikar prepozna in cenikvalitetno izdelavo,« odgovarja Ciril.

Z leti se spreminja tudi struktura kupcev. »Včasih je bilo veliko takšnih, ki so si harmoniko kupili za darilo, denimo ob petdesetletnici ali upokojitvi. Daneshirijo pa jih več kupuje harmoniko za

otroke,« razlaga Ciril, ki se zaveda, da se je največji razcvet narodno-zabavne glasbe že polegel.

Svoje je prispevala tudi kriza, ki marsikomupreprečuje, da bi za glasbilo odšteli nekaj tisočakov. »Pred leti smo več izvažali v Ameriko, kjer so harmonike kupovali predvsem potomci slovenskih izseljencev. Nekateri so kupili harmoniko za spomin, čeprav niso znali igrati,« pove Ciril.

Ne glede na to, da je vodnje podjetja včasih težko, pa se prepreko da premagati, če delo opravljaš s predanostjo in veseljem. Ciril in Vesna Burgar in njihovi sodelavci, so tradicijo in obrtniško znanje združili z ljubeznijo do glasbil, zato ni čudno, da se v njegovem podjetju tudi po sedemdesetih letih še vedno rojevajovrhunske harmonike, ki glasbo širijo po svetu.

Ciril Burgar vodi podjetje skupaj z ženo Vesno. / Foto: Aleš Senožetnik

Od petka do petka

Interpelacija ministrice Kopač Mrak, Türk se je predstavil, umrl Tomaž Pandur ... Stran 16

Glasova preja

Gosta Preje, posvečene 70-letnici Domela, sta bila Jožica Rejec in Peter Polajnar. Strani 18, 19

MultiKulti

Igor Zahariev se je iz Makedonije preselil v Slovenijo pred desetimi leti. Stran 20

Od petka do petka

Nekdanji predsednik republike je v sredo v Združenih narodih predstavil kandidaturo za generalnega sekretarja svetovne organizacije. / Foto: arhiv GG

Varuhinja človekovih pravic Vlasta Nussdorfer v primeru koroških dečkov ni ugotovila kršitev otrokovih pravic.

Ali poslanka Alenka Bratušek vrača udarec predsedniku protikorupcijske komisije Borisu Štefanecu? / Foto: arhiv

Türk se je predstavil

Generalni skupščini Združenih narodov se je v sredo predstavil kandidat za generalnega sekretarja Danilo Türk. V torek je umrl gledališki režiser Tomaž Pandur.

SIMON ŠUBIC

Türk izpostavi izkušnje

V Generalni skupščini Združenih narodov (ZN) so ta teden prvič v 70-letni zgodovini organizacije izvedli javna zaslišanja devetih kandidatov za novega generalnega sekretarja ZN, med njimi tudi nekdanjega predsednika republike in visokega uslužbenca ZN Danila Türka. Njegova predstavitev je potekala v sredo, skupaj z odgovarjanjem na zastavljena vprašanja predstavnikov držav članic Generalne skupščine pa je bila dolga dve uri. Türk je poudaril, da zelo dobro pozna delo ZN, saj je z njo povezan že trideset let, nazadnje pa je bil pet let namestnik nekdanjega generalnega sekretarja ZN Kofija Annana za politične zadeve. Po njegovem so ključna področja delovanja svetovne organizacije ohranjanje mednarodnega miru in varnosti, trajnostni razvoj ter človekove pravice in humanitarno delo. »Neprenehoma in energično bi si prizadeval uresničiti svojo vizijo, da morajo biti v delu ZN na prvem mestu ljudje,« je povedal Türk, ki je kot svoje glavne odlike za novega generalnega sekretarja ZN naštel »izkušnje, zavezanost in vizijo«. Novega generalnega sekretarja bo na koncu izbral Varnostni svet oz. ga predlagal v potrditev

Generalni skupščini. Položaj bo novi generalni sekretar zasedel leta 2017, še vedno pa se lahko prijavijo tudi novi kandidati.

Interpelacija ministric Kopač Mrak

Poslanska skupina SDS je zaradi primera odvzema koroških dečkov njunima starima staršema in dodelitev v rejništvo ta teden vložila interpelacijo zoper ministrico za delo, družino in socialne zadeve Anjo Kopač Mrak. Po besedah njihove poslanke Suzane Lep Šimenko je bilo v postopku dodelitev dečkov v rejništvo, ki ga je vodil Center za socialno delo Velenje, storjenih veliko nepravilnosti, kar je zadosten razlog za interpelacijo. Ministrici očitajo tudi prikrivanje strokovnih napak in vpletanje politike v stroko. Kopač Mrakova, ki bo tretja ministrica v mandatu aktualne vlade, ki jo bodo interpelirali, odgovarja, da zaradi zaščite otrok politična razprava o primeru koroških dečkov ni primerna. Predsednik SD Dejan Židan pa je spomnil, da je ravno SD v letu 2010 pripravila družinski zakonik, kjer so bile pravice starih staršev pri posvojitvah ustrezno urejene. Varuhinja človekovih pravic Vlasta Nussdorfer je sicer po seznanitvi s primerom ocenila, da pravice dečkov niso bile kršene, argumenti za njuno

namestitev v rejništvo so bili tehtni, njun oče kot edini živi roditelj z roditeljsko pravico pa je tudi dal soglasje za oddajo otrok v rejništvo. Je pa Nussdorferjeva ob tem opozorila, da bi v zgodbi koroških dečkov vse skupaj lahko potekalo na prijetnejši način, da se še dodatno ne traumatizira otrok. Varuhinji se tudi ne zdi prav, da o takem primeru, čeprav ga strokovno ne poznajo, odloča kar celotna javnost.

Predlagajo razrešitev Štefaneca

Poslanci NSi in nepovezani poslanci so v državni zbor ta teden vložili predlog, da se predsedniku republike Borutu Pahorju predlaga razrešitev predsednika Komisije za preprečevanje korupcije (KPK) Borisa Štefaneca, ki mu očitajo kršenje ustave in zakonov. Predlog sklepa o predlogu za razrešitev Štefaneca so sicer pripravili v ZaAB, katerega predsednica je Alenka Bratušek iz poslanske skupine nepovezanih poslancev. V obrazložitvi predloga so med drugim zapisali, da je delovanje komisije in opravljanje njenih, za družbo pomembnih nalog in pristojnosti, popolnoma onemogočeno, odkar je njen predsednik leta 2014 postal Štefanec, ki za opravljanje svoje funkcije ni niti osebnostno niti strokovno primeren, niti ne razpolaga z ustreznimi

vodstvenimi in organizacijskimi sposobnostmi, ki bi mu omogočile vodenje takšnega organa. Štefanec se je na poziv k razrešitvi odzval z oceno, da gre za pritisk ali celo napad na delo KPK ter neposreden pritisk na delo upravnega sodišča, ki obravnava in odloča o odločbi KPK glede kandidature Bratuškove za evropsko komisarko.

Umrli Tomaž Pandur

Med vajo za predstavo Kralj Lear v Makedonskem narodnem gledališču je v torek zaradi srčne kapi umrl 53-letni gledališki režiser Tomaž Pandur, ki je zaslovel že s prvo profesionalno uprizoritvijo iz leta 1989 – s Svetinovo Šeherezado v Slovenskem mladinskem gledališču. Od leta 1989 do 1996 je bil umetniški vodja SNG Drame Maribor, med velikimi odrskimi projekti v tem obdobju so bili Faust, Hamlet, Božanska komedija ... Mariborski opus mu je prinesel številne nagrade: Borštnikovo nagrado, nagrado Prešernovega sklada, nagrado za življenjsko delo Bojana Stupice, Glazerjevo nagrado ... Po petletnem umiku je začel režirati v tujini, kasneje je ustanovil svoje gledališče Pandur Theaters, ki ga vodi njegova sestra, dramaturginja Ljiljana Pandur. Leta 2014 je po osemnajstih letih ponovno režiral v Ljubljani.

Zdravstvena reforma je nujna

MATEJ TONIN, POSLANEC NSi

moj pogled

Podpiram javno zdravstvo. Državljanji morajo imeti dostop do zdravnika, zdravil in ostalih zdravstvenih storitev v okviru zdravljenja, ne glede na njihov ekonomski ali socialni položaj. Državljanji morajo priti do zdravljenja takoj po diagnozi bolezni, in ne šele po dolgih mesecih, ko bolezen lahko že bistveno napreduje, zaradi česar se zdravljenje velikokrat konča neuspešno, zagotovo pa je dolgotrajnejše in zaradi tega tudi dražje. Sedanji zdravstveni sistem nam tega ne zagotavlja, zato ga je treba spremeniti.

Danes zaradi čakalnih vrst, korupcije in birokracije umirajo ljudje. Žal imamo zdravstveni sistem, kjer do zdravstvene obravnave in zdravljenja prej pridejo

tisti, ki koga poznajo ali dodatno plačajo. Tako organizirano javno zdravstvo, kot ga poznamo danes, ni vzdržno, saj so zdravstvene storitve iz leta v leto slabše, problemi pa vedno večji. V NSi smo pripravili koncept zdravstvene reforme, s katero želimo okrepiti javno zdravstvo.

Zagovarjamo jasno ločitev javnih in zasebnih zdravstvenih zavodov. Ključno se nam zdi, da si zdravniki privatniki svojo ambulanto in ostalo potrebno opremo kupijo iz lastnih sredstev. Žal številni koncesionarji uporabljajo javno zdravstveno infrastrukturo brezplačno, dobičke pa zadržijo sami. Postaviti moramo jasno ločnico med javnim in zasebnim zdravstvenim sistemom ter koncesije

podeliti samo na področjih, ki jih javno zdravstvo ne izvaja, oziroma na območjih, ki jih javne zdravstvene mreže ne dosežejo.

V NSi predlagamo drugačen način financiranja in organiziranja javnega zdravstva. V predlogu zdravstvene reforme odpravljamo monopol ZZS na obveznem zdravstvenem zavarovanju, ne ukinjamo pa institucije. ZZS bo po novem skrbnik zdravstvena sistema, torej regulator sistema, ne pa več razdeljevalec denarja. Seveda ni mogoče pričakovati pohval rentnikov, če jim ukinjaš veliko vrečo skupnega denarja za zdravstvo. Po našem predlogu zdravstvene reforme za vse državljane ostaja obveznost za zdravstveno zavarovanje, ki pa ga bodo lahko sklenili

pri katerikoli zavarovalnici, ki bo ponujala zdravstveno zavarovanje.

V modelu zdravstvenega sistema, ki ga predlagamo v NSi, boste lahko sami izbrali bolnišnice, kjer želite, da vas zdravijo. Na zdravljenje vam ne bo treba čakati več mesecev in za zdravljenje vam ne bo treba doplačevati. Kako je to mogoče? Najboljše je to razložiti na primeru operacije kolka. Državni zdravstveni blagajni ZZS je danes vseeno, kdaj pridete na vrsto za operacijo, ker vedo, da nimate druge možnosti. Z ukinitvijo monopola ZZS bodo morale zavarovalnice tekmovali med seboj, katera vam bom prej ponudila operacijo. V interesu zavarovalnic bo, da vam operacijo kolka uredijo čim prej, saj si boste

lahko zaradi predolgega čakanja in s tem povezanega šepanja poškodovani še koleno ali pa hrbtenico, kar pa za zavarovalnice predstavlja dodaten strošek. V interesu zavarovalnic bo, prav zaradi želje po zmanjšanju stroškov, da vam uredijo čim hitreje in čim boljše zdravljenje, saj si bodo tako zmanjšale zahteve zavarovancev.

Slovenija je še vedno prebogata država, da bi ljudje umirali zaradi slabe organizacije zdravstvenega sistema. Ni treba odkrivati tople vode. Uporabimo lahko rešitve, ki dokazano delujejo v drugih evropskih državah. Vzpostaviti moramo sistem financiranja zdravstva, ki bo vse vpletene silil, da bolniku zagotovijo čim hitreje in čim boljše zdravljenje.

Panamski dokumenti

Svet pretresa nova finančna afera globalnih razsežnosti. V medijih je dobila ime Panamski dokumenti. Panamski odvetniški družbi za registracijo podjetij Mossack Fonseca so dokumente ukradli hekerji in jih posredovali medijem ...

MIHA NAGLIČ

Offshore podjetje ni zločin

Panamskih dokumentov (Panama Papers) je več kot 11,5 milijona. Če bi bili na papirju, bi jih težko premaknili. Neznani pošiljatelj jih je v e-obliki (v obsegu 2,6 terabajta!) posredoval južnonemškemu Süddeutsche Zeitung, ta pa je nato organiziral mednarodni konzorcij 376 preiskovalnih novinarjev iz 76 držav in njihovih nacionalnih dnevnikov, ki so jih vsi hkrati začeli objavljati 4. aprila; v Sloveniji je ta vloga pripadla Delu. Panamski dokumenti razkrivajo, kako globalna naveza odvetniških družb in velikih bank prodaja finančno tajnost politikom, raznim goljufovm, trgovcem z mamili, milijarderjem in – ne nazadnje – znanim medijskim osebnostim in športnikom. Dokumenti razkrivajo imena 128 politikov iz več kot 50 držav, ki naj bi imeli svoja, t. i. offshore podjetja v davčnih oazah. Med njimi je tudi islandski premier Sigmundur Gunnlaugsson, ki je zato že odstopil. Druga velika imena: ukrajinski predsednik Petro Porošenko, kitajski predsednik Ši Džinping, že pokojni libijski vodja Moamer Gadafi, argentinski

predsednik Mauricio Macri ... Med imeni sta tudi filmski zvezdnik Jackie Chan in nogometaš Lionel Messi. Največja riba v tej mreži pa je ruski predsednik Putin. Eden od njegovih bankirjev ga je že vzel v bran. Andrej Kostin, direktor državne banke VTB Bank, Putinovo vpletenost zanika. »Ljudje pravijo, da imajo nekateri, ki Putina poznajo, podjetja offshore. Zakaj, kaj je s tem narobe? Na to imam veliko komentarjev; kot prvo, Rusija nima offshore območij – imajo jih Velika Britanija, ZDA, Evropa, Monako, Lihtenštajn. Mi kot država nimamo nič s posli offshore, saj nimamo offshore območij. Drugo: da, res je, ruska podjetja so začela uporabljati ta območja za poslovanje z začetkom tržnega gospodarstva v devetdesetih letih, čeprav so se podjetja offshore prvič pojavila v šestdesetih letih, in sicer iz več razlogov: ruski poslovneži so menili, da je to najvarnejša oblika poslovanja, seveda pa je med razlogi tudi davek. Trije največji investitorji v Rusiji so države, kot so Ciper, Lihtenštajn in Nizozemska. Zakaj? Ker prek njih prihaja ruski denar v območij offshore nazaj v Rusijo.« Sicer pa je Moskva že napovedala program davčne amnestije za lastnike podjetij offshore: »Tisti, ki prijavijo svoje premoženje,

nimajo obdavčenega denarja, ki so ga zaslužili pred 1. januarjem 2015. Ljudje so morali registrirati svoja offshore podjetja do 1. januarja 2016 in bodo začeli plačevati davke leta 2017. Vlada poskuša dobiti denar nazaj, je pa absolutno zakonito za ruska podjetja in ljudi, da imajo offshore podjetja ...« - Dr. Mojmir Mrak, naš strokovnjak za mednarodne finance, izpostavlja obsežnost tega razkritja. »Če gre za tako velik obseg transakcij, ima to vpliv tako na svetovne finance kot na javne finance posameznih držav. Razlogov, zakaj denar potuje po teh kanalih, je več. Glavni je verjetno davčni. Ljudje iščejo davčno optimiziranje. Lahko gre za stvari, ki niso nujno vse protizakonite, lahko gre preprosto za izogibanje davkom. Drugi vir, ki je precej drugačen, so zadeve, ki so vezane na korupcijo ...« In še: »Očitno je, da je tega veliko in da gre za sistemsko težavo. Kljub vsemu, kar je bilo govora v zadnjih desetih letih o poskusih zmanjševanju tovrstnih transakcij, omejevanja, poročanja – spomnite se lahko dogovorov s Švico, Lihtenštajnom –, je teh oaz veliko. Poslovni kanali velikokrat sežejo tja, kjer je regulativa necelovita.« Bistveno pa je: »Če so tokovi globalizirani, potem se tovrstnih stvari ne bo

dalo resno reševati, če nadzor nad tem ne bo globalen. Imamo globalne transakcije, globalne tokove, nadzor pa je v principu nacionalen ...« (Vir: MMC RTV SLO) – Nov uspeh raziskovalnega novinarstva!

Amoris Laetitia – O ljubezni v družini

»Potrebujemo zdrav odmerek samokritičnosti. Cerkev je zagovarjala preveč abstrakten in skoraj umeten teološki ideal zakonske skupnosti, ki jo je predstavljala bolj kot breme za vse življenje.« S temi besedami je papež Frančišek pospremil objavo težko pričakovanega dokumenta škofovske sinode o družinskem življenju. V dokumentu so upoštevani tudi izsledki anketiranja laikov o vprašanih, povezanih z zakonsko skupnostjo in družino.

Zemlja ni prenaseljena

Matevž Lenarčič, ki prav zdaj leti okrog Zemlje, sporoča: »Ogromne so dimenzije našega planeta, ki je v glavnem prazen. To, da nas je preveč na planetu, preprosto ne drži, saj je prostora veliko. Očitno nekdo umetno ustvarja histerijo o prenaseljenosti, da bi se bolj srčno pobijali, saj vidimo, kako se izkorišča begunska kriza pri nas.«

Panama City (Ciudad de Panama), leglo afere Panamski dokumenti in eno od zatočišč kapitala, ki beži pred obdavčenjem. / Foto: Wikipedija

Lastnoročni kirograf papeža Frančiška, s katerim je pospremil objavo apostolske spodbude o ljubezni v družini – Amoris Laetitia. / Foto: Wikipedija

Tih ocean, fotografiran z Mednarodne vesoljske postaje (ISS), 21. 7. 2003. To silno prostranstvo je pravkar preletel pilot Matevž Lenarčič. / Foto: Wikipedija

Slovinci v zamejstvu (503)

Poezija Dominika in Aljaža

JOŽE KOŠNJEK

med sosedi

Dva mlada slovenska poeta z avstrijske Koroške sta se pretekli teden predstavila v prostorih Društva slovenskih pisateljev v Ljubljani: Dominik Srienc iz Celovca in Aljaž Pestotnik iz Gradca. Dominik je rojen Korošec, Aljaž pa je Jeseničan, ki je prišel na Koroško zaradi šolanja na Višji šoli za gospodarske poklice v Šentpetru, sedaj pa na graški univerzi študira pedagoško smer slovenščine in angleščine. Mlada poeta sta na predstavitvi prebrala po nekaj stihov iz svojih pesniških prvencev. Dominik jih je izdal v knjigi Tu je konec/Hier ist Schluss, Aljaževa poezija pa bo izšla v knjigi Smeji naj se veselje. Dominik je študiral nemško filologijo in slavistiko na Dunaju

in v Olomoucu in je bil dve leti lektor v Kirgiziji in Armeniji. Ustvarja tudi za gledališče in pri svojem ustvarjanju pogosto povezuje elektronsko glasbo in poezijo. Aljaž je začel pisati šele na Koroškem. Hitro je opozoril nase in je bil večkratni nagrajenec literarnega natečaja Pisana

pomlad Volbankove ustanove, ki mu poudarja izdajo pesniškega prvenca. Izšel bo maja.

Mlada slovenska poeta sta v pogovoru s slavistko in urednico Jernejo Jezernik, ki je bila rojena v Braslovčah, sedaj pa živi in dela na Koroškem, pojasnjevala svoj

Ta teden se končujejo 14. Koroški kulturni dnevi v Ljubljani. V sredo je bila v dvorani Svetovnega slovenskega kongresa predstavitev novih knjig in zgoščenk, ki so jih izdale slovenske organizacije na Koroškem. Sklepna prireditev bo jutri, 16. aprila, ob 19. uri v Linhartovi dvorani Cankarjevega doma v Ljubljani, ko bosta na Koroškem večeru nastopila mešani pevski zbor Podjuna iz Pliberka in glasbeno-pevska skupina Rožanski muzikanti. Pridite. V dvorani je še prostor. Vstopnina je pet evrov.

Aljaž Pestotnik (levo) in Dominik Srienc v pogovoru z Jernejo Jezernik

pogled na materni jezik, na svoje ustvarjanje in na literaturo nasploh. Dominik je povedal, da se mu zdi pomembno, kako najdeš svoj jezik in kaj delaš z njim, ne glede, za katerega gre. Aljaž piše v slovenščini. Poskuša se tudi v nemščini, vendar izdelki v tem jeziku še niso za javnost, je povedal. Zase je dejal, da se vedno bolj počuti kot koroški Slovenec, zadnja leta pa tudi štajerski,

saj študira v Gradcu, čeprav je rojen na Jesenicah, kjer mu multikulturalnost že od otroštva naprej ni bila tuja. Oba, Dominik in Aljaž, sta poudarila, da je mlademu literatu težko priti v javnost in do izdaje svoje zbirke. Še težje pa se je uveljaviti v Sloveniji, kjer manjšinska literatura ni vzeta kot del nacionalne, ampak jo vedno znova in znova tlačimo v poseben predal.

Glasova preja

Na 122. Glasovi preji, ki je bila posvečena 70-letnici Domela, se je Miha Naglič (levo) pogovarjal z Jožico Rejec, predsednico uprave Domel Holdinga, in Petrom Polajnarjem, edinim še živečim ustanovnim članom kovinarske zadruga Niko, predhodnice današnjega Domela. /Foto: Gorazd Kavčič

Zgodbi Domela in Alpine

Zgodbi imata po eni strani veliko skupnega, po drugi pa se zlasti v zadnjih letih močno razlikujeta. Alpino so leta 2006 prevzeli tajkuni in jo skoraj povsem izčrpali, Domel so pred podobno usodo rešili domelovci sami ...

MIHA NAGLIČ

Zgodbi Domela in Alpine sta osrednji gospodarski zgodbi obeh sorških dolin v drugi polovici 20. stoletja. »Žiri so Alpina in Alpina so Žiri«, se je glasila osrednja žirovska enačba v tem času. V Železnikih je morda enačba manj izrazita, a v bistvu podobna.

Zgodba Alpine

Zgodba Alpine se začne poleti 1945, ko 84 predvojnih čevljarjskih mojstrov in pomočnikov ustanovi za drugo z imenom Čevljarna Žiri. Delajo še naprej v svojih predvojnih delavnicah, raztresenih po žirovskih vaseh, naročil je veliko, potreba po veliki skupni delavnici vse večja. Že pred 2. svetovno vojno je Jože Gantar, ki je študiral gradbeništvo v Brnu, za svojega očeta Antona, največjega samostojnega podjetnika med predvojnimi čevljarji, narisal idejni načrt za novo tovarno, ki jo je oče nameral postaviti. Očetove načrte in sinov študij sta nato nasilno prekinili vojna in sprememba oblasti po njej. Po vojni pa se je, kot rečeno, za druga Čevljarna Žiri odločila zgraditi novo, sodobno delavnico. Prošnjo za odobritev tega namena in denarno pomoč je naslovila tudi na Ministrstvo za industrijo in rudarstvo Vlade LRS. Minister

Franc Leskošek Luka pa je ravno v tistem času od svojega soborca Borisa Kidriča, ki je bil šef centralne planske komisije v Beogradu, dobil naročilo in sredstva, naj leta 1947 v Sloveniji zgradi novo tovarno, takšno, ki bo služila za vzor. In minister Luka naj bi na nekem seminarju februarja 1947 v Ljubljani izrekel tele besede: »Kdor želi graditi letos, naj prinese do ponedeljka idejni načrt in proračun!« To je bilo sredi tedna, do ponedeljka je bilo torej le nekaj dni. A takratnih pionirjev žirovske industrije pod vodstvom direktorja Vinca Govekarja to ni zmedlo. Jože Gantar je prekopiral in povečal načrt, ki ga je že imel, sestavili so tudi proračun. V ponedeljek zjutraj, ko avtobus zaradi visokega snega ni mogel iz Žirov v Loko, je Mirko Kosmač na konju odjezdil do železniške postaje na Trati, kjer je ujel vlak in zahtevalne dokumente še pravočasno izročil glavni direkciji v Ljubljani. In tako so novo tovarno, ki naj bi sicer stala v Kranju, dobili Žirovci!

Zgodba Domela

Zgodba, ki od Nika vodi do Domela, se začne podobno. Železniki so poleti 1945 od vojne izčrpan in delno porušen kraj. Ljudje bi rabili delo, s katerim bi postavili na noge svoje družine in hkrati obnovili svoj kraj.

Kako začeti, kaj storiti, razmišlja najbolj prodorni duh med njimi – Niko Žumer, predvojni obrtnik in župan. Spomni se tovarne žičnikov in žice, ki jo je po propadu fužinarstva v Železnikih, zraven železniške postaje v Ljubljani postavil železnikarski mogočnik Johan Globočnik. Tovarna je bil v zračnem napadu delno uničenja, a stroji in oprema so še v njej in propadajo. Kako jih spraviti v Železnike in tu začeti z novo proizvodnjo. Tudi Žumer se že 1945 obrne na ministra Luka in mu predstavi svoj načrt. A Luka ga – povsem drugače kot dobro leto pozneje Žirovce – odločno zavrne. Češ da Železniki in njihova ozka dolina niso primerni kraj za razvoj industrije! To naj bi nova država razvijala na območjih od Kranja do Jesenic in od Maribora do Celja. Pozneje je Žumer prišel do ministra še enkrat, a je bila zavrnitev še ostrejša, ministromi moške so ga fizično odnesli iz kabineta. – Človek se vpraša, od kod tako različen odnos ministra Luka do Železnikarjev v eni in do Žirovcev v drugi »preozki« dolini. Veterani Alpine vedo, s kakšnim veseljem in ponosom je Luka prihajal na vse njihove obletnice in proslave, Alpino, ki ji je bil za botra, je imel za svojo tovarno. Nikov sodelavec in prijatelj Peter Polajnar, ki

nam je na Preji pripovedoval o teh rečeh, pa je omenil tudi naslednje dejstvo: da sta bila komunist Leskošek in krščanski socialist Srečko Žumer, ki je bil Nikov starejši brat, pred vojno tekmeča za vpliv v delavskih sindikatih; industrijske Jesenice je povsem obvladoval Žumrov sindikat, Leskoška pa so iz sindikata »zaradi razdiralnega dela« izključili ... Je šlo torej za čisto osebna predvojna nasprotja in zamere? Vprašanje za zgodovinarje.

Odnos oblasti do Nika se je pozneje kljub vsemu spremenil in leta 1954 je zadruga prestopila v državni sektor, v novem podjetju se uvaža industrijski način proizvodnje, vključuje se v izvoz. V sedemdesetih letih je podjetje že tako močno, da začne svoje delo iz Železnikov širiti po Sloveniji. Proizvodnjo šestil odstopi podjetju Klavdivar Žiri (1959); v Spodnji Idriji odpre obrat (1972), iz katerega je nastala današnja Hidria; proizvodnjo povečuje v sodelovanju s kooperanti Iskra Vrhnika in Iskra Žužemberk (z obema od leta 1981); združi se s TGA Reteče in z Iskrinim Raziskovalnim inštitutom Ljubljana (1987), ustanovi zastopništvo Motorstrade v Celovcu (1992), podjetje Domel Inc. v ZDA (2002), podjetje Domel Suzhou na Kitajskem (2006), kupi stavbe

nekdanjega podjetja LTH na Trati v Škofji Loki (2015) ... Izpod Ratitovca se razširi do Kitajske, postane globalna družba. Menjajo se tudi imena podjetja: Niko, Iskra, Elektromotorji, Domel – če naštejemo le glavna.

V novi državi se s ponovno uvedbo kapitalističnega načina proizvodnje in z rehabilitacijo zasebne lastnine zgodi lastninsko preoblikovanje. Domel je v tem oziru enkratna in posebna zgodba v nacionalnem obsegu. Je največja družba v državi, ki je po vseh lastniških spremembah v novi privatizaciji pristala v večinskem lastništvu zaposlenih. Prepričljiva je razlaga, da so se ti ob koncu stoletja za svojo tovarno zavzeli ravno zato, da se ne bi ponovila tragedija z začetka stoletja, ki je bila tako huda, da se je ljudem zapisala v njihov kolektivni spomin, morda celo v gene. Domel so poleg sistemskih sprememb doletele še izredne preizkušnje. Najprej katastrofalna poplava 18. septembra 2007, ravno na dan, ko so imeli odpreti nove in sodobne prostore. Potem pa še gospodarska kriza, ki je po letu 2008 zajela ves svet in globalni trg, na katerem posluje tudi Domel. A ta je vse to preстал, tudi zato, ker so bili k reševanju problemov poklicani vsi in tudi do odpuščanj ni prišlo.

Glavna razlika med sicer podobnima zgodbama Domela in Alpine je v tem, da so domelovci v privatizaciji uspeli sami postati lastniki svoje tovarne, alpinci pa so jo prepustili tajkunskemu prevzemu. Posledice so očitne ...

Službo si je poiskala na Švedskem

Jana Bizovičar se je pred slabima dvema letoma na Švedsko podala z nahrbtnikom, tam dobila zaposlitev za nedoločen čas in ostala: »Zelo sem zadovoljna in trenutno ne razmišljam o vrnitvi.«

MAJA BERTONCELJ

»Švedska je bila vedno prva na seznamu mojih želja,« pravi Jana Bizovičar iz Lučin v Poljanski dolini, ki se je na sever podala maja 2014. »Po poklicu sem diplomirani inženir radiologije in pred odhodom na Švedsko sem bila v Sloveniji nekaj časa brez službe, kar je bil tudi eden od razlogov za selitev. Sicer pa sem si že v času študija želela na izmenjavo, ker me je zanimalo, kako je živeti in delati v tujini, pa takrat nisem imela te možnosti, želja pa je ostala in bila je tako močna, da se je na koncu uresničila,« pojasnjuje svojo odločitev o selitvi.

Na pot z nahrbtnikom

V novo deželo je odšla samo z enim nahrbtnikom: »V njem je bilo nekaj oblačil in najnujnejše stvari ter seveda dokumenti o dokončani izobrazbi. Tako sem priletela na letališče v Stockholm in prve dni sem se ukvarjala

z iskanjem sobe, v kateri bi lahko ostala nekaj mesecev, že takoj pa sem se lotila tudi iskanja službe. O selitvi sem razmišljala že precej prej in tudi poskrbela za nostrifikacijo diplome, ko sem bila še doma. Prav tako sem že od doma vzpostavila stik s švedskim zavodom za zaposlovanje, kjer so mi povedali, da je povpraševanje po zdravstvenem osebju veliko, in mi dali nekaj nasvetov, kako se lotiti iskanja službe. V mojem primeru je bilo službo zagotovo lažje najti na Švedskem kot v Sloveniji. « Kot je dejala, prej na Švedskem še ni bila, s prilagajanjem na novo okolje pa ni imela posebnih težav. Kaj pa švedščina? »Bila sem na tečaju že v Sloveniji in nadaljevala na Švedskem. Poleg službe ga še vedno obiskujem. Pomaga, če čim več govoriš, in to se v mojem primeru dogaja, ker delam v bolnišnici in sem neprestano v stiku z ljudmi in moram ves čas govoriti,« je povedala.

Plača dvakrat višja, odnosi veliko boljši

Dobila je zaposlitev za nedoločen čas in dela kot radiološki inženir v bolnišnici v Karlskroni na jugu Švedske, mestu z okrog 40 tisoč prebivalci. »S službo sem zelo zadovoljna. Moje delovne naloge so podobne tistim, ki sem jih imela v Sloveniji, tako da se ni bilo težko navaditi. Je pa vsekakor velika razlika v delovnem okolju, odnosi med sodelavci so veliko boljši, ob dopoldanski kavi sedimo vsi skupaj, od šefa do zdravnikov, medicinskih sester in čistilk, in se pogovarjamo o službi in tudi o bolj osebnih stvareh. Zadovoljna sem tudi s plačo, ki je približno dvakrat tolikšna, kot sem jo imela v Sloveniji, pri tem pa bi podarila še to, da dežurstva in nadure tu skoraj ne obstajajo, če si v službi v nedeljo, si prost kakšen dan med tednom. Kar se tiče življenjskih stroškov pa tudi niso veliko višji kot v Sloveniji. Izjema so na primer sadje in zelenjava,

alkohol, hrana in pijača v restavraciji. Kava v kavarni stane okrog štiri evre,« je dodala za primerjavo. Razlika je tudi v prometu: »Javni promet je na Švedskem zelo dobro urejen in ljudje ga veliko uporabljajo. Predvsem v večjih mestih veliko ljudi sploh nima avtomobila. Zelo priljubljeno sredstvo za prevoz v službo je tudi kolo, ki ga Švedi uporabljajo v vsakem vremenu, tudi pozimi. Nekateri v zimskem času na kolesu zamenjajo gume za zimske z žebli in se vozijo s kolesom tudi, ko je sneg.«

Na vprašanje, ali želi na Švedskem ostati za vedno, je odgovorila, da trenutno ne razmišlja o vrnitvi, nikoli pa ne veš, kaj bo prinesla prihodnost. Slovenci tam so povezani tudi v slovenskih društvih. »Eno je tudi pri nas, a se srečujejo v glavnem starejši, ki so se preselili sem v prejšnjem stoletju. Nekoliko bolje je v Stockholmu. Povezani smo tudi prek socialnih omrežij in si pomagamo,« je še povedala.

Jana Bizovičar si je že v času študija želela v tujino na izmenjavo, pa te možnosti takrat ni imela. Želja je ostala in se ji uresničila. Živi na Švedskem. / Foto: osebni arhiv

Vsak mora biti ponosen na to, kar je

Igor Zahariev se je iz Makedonije preselil v Slovenijo pred desetimi leti, elektroinženirja je namreč pritegnila služba v kranjskem Iskratelu. Vez z rodno domovino in jezikom ohranja prek Makedonskega kulturnega društva Sv. Ciril in Metod Kranj, zadnja dva mandata je tudi predsednik tega društva.

SUZANA P. KOVAČIČ

Makedonska Vinica je rojstno mesto Igorja Zahariev, ki se še dobro se spominja, da je vsak učenec v šoli vedel za pesnika Otona Župančiča, ki je bil rojen v slovenski Vinici. Vinica v Makedoniji leži kakih 130 kilometrov iz Skopja, glavnega makedonskega mesta, proti bolgarski meji. Je manjše mesto z okrog 14 tisoč prebivalci. Zahariev je v Skopju zaključil študij elektrotehnike in se kmalu začel ozirati po delu v tem mestu ali v tujini, ker v rojstni Vinici ni bilo večjih kariernih izzivov. Razgovor za službo je imel v Skopju, kjer je imel kranjski Iskratel podružnico, in padla je odločitev, da se bo preselil in delal zanje kar v Kranju. Življenjsko odločitev o selitvi mu je nekoliko olajšala soproga Ivanka, prav tako Makedonka, ki pa je v Sloveniji živila skoraj do konca osnovne šole, potem se je s staršema preselila nazaj v

Igor Zahariev / Foto: Tina Dokl

Makedonijo. V spominu je ohranila deželo, slovenski jezik. Zakonca Zahariev imata sinova, stara 17 in 14 let, družina živi in ustvarja v Kranju.

Igor Zahariev je slovensko državljanstvo dobil kar hitro, po letu in pol, ker je izpolnjeval vse zahtevane pogoje za pridobitev. Slovenski jezik zares lepo obvlada, čeprav v smehu dodaja, da se še vedno najde kakšna beseda, ki jo sliši prvič, še posebno, če gre za besedo v dialektu. Pravi,

da je pomembna integracija v novo družbo, a je enako pomembno tudi ohranjanje lastne identitete. »Ponosen sem na to, da sem Makedonec. Vsak mora biti ponosen na to, kar je, in zato sem vesel, da sta tudi moja sinova v zadnjem času začela več razmišljati o tem, od kod izvirata, kje je domovina njunih staršev in se zdaj pogosteje udeležujeta tudi prireditve v organizaciji makedonskega društva v Kranju,« je poudaril.

Naše makedonsko sonce

V Sloveniji je bilo po zadnjem popisu, ki pa je že star, blizu štiri tisoč Makedoncev, Zahariev ocenjuje, da naj bi jih bilo blizu deset tisoč. Sprva tudi sam ni poznal veliko Makedoncev v Kranju in okolici, ker se je bolj ukvarjal z učenjem slovenskega jezika in prilagajanjem na novo okolje, sčasoma pa je začel pogrešati stik z rojaki. »Vedel sem, da deluje Makedonsko kulturno društvo Sv. Ciril in Metod Kranj in sem pisal dolgoletnemu predsedniku društva Iliji Dimitrievskemu z željo, da se jim pridružim. Moje prvo večje delo v društvu od leta 2007, in to počnem še danes, je tehnično oblikovanje glasila Naše sonce, ki za makedonsko skupnost v Sloveniji izhaja praviloma dvakrat letno. Prispeval sem tehnični dizajn za monografiji z naslovom 20. let aktivnega delovanja MKD Sv. Ciril in Metod Kranj in 20. let uspešnega delovanja

Zveze makedonskih kulturnih društev v Republici Sloveniji, pišem članke, večinoma v makedonščini, da ohranjam stik z jezikom. Postavil sem spletno stran našega društva, fotografiram društvene prireditve in dogodke. Lani je Zveza makedonskih društev v Sloveniji izdala tudi zanimivo monografijo z naslovom Dvajset let dopolnilnega pouka makedonščine v Sloveniji, z dopolnilnim poukom smo začeli prav v Kranju,« je povzel sogovornik. MKD Sv. Ciril in Metod Kranj je prejel tudi odlikovanje predsednika Makedonije Gjorgeja Ivanova za afirmiranje Republike Makedonije v svetu, na kar so člani zelo ponosni. Sicer pa je v celem obdobju od ustanovitve društva do danes folklorna sekcija najbolj prepoznavni del njihovega delovanja, odmevni so literarni in gledališki večeri ter likovne razstave, na katere vabijo tudi goste iz Makedonije. Bližnji majski dnevi makedonske kulture so

posvečeni vseslovanskima razsvetljencema, bratoma sv. Cirilu in Metodu, in so njihov največji tradicionalni kulturni projekt.

»Dobredojdovte vo Makedonija«

V slovenščino bi 'Dobredojdovte vo Makedonija' prevedli 'Pozdravljeni v Makedoniji'. Igor Zahariev lepo vabi Slovence na izlet po Makedoniji, ki je znana po odlični kulinariki, po mestih, kot so Skopje, Bitola in Ohrid, ki ga sogovornik primerja z Bledom, narodnih parkih Pelister, Mavrovo in Galičica, smučarskih centrov Popova Šapka, ki se nahaja na Šar planini, Mavrovo, Kožuf, Kruševu ... »Narava je neokrnjena, imamo tudi zanimive kolesarske ture, npr. na Galičico, ki leži med Ohridskim in Prespanskim jezerom,« je Igor Zahariev ponudil nekaj idej in sklenil: »Se vidimo v Makedoniji!« ali po makedonsko: »Se gledame vo Makedonija!«

Petindvajset plakatov miru in tristo golobov

ALENKA BOLE VRABEC

*mizica,
pogrni se*

Smer Ljutomer. Na odprtje razstave plakatov miru, ki so jih narisali in naslikali učenci, stari od enajst do dopolnjenih trinajst let. Na vsakoletni razpis Zveze slovenskih Lions klubov, Distrikt 129, Slovenija je prišlo 145 plakatov s sto desetih šol. Na razstavo v galeriji Ante Trstenjak v prestolnici Prlekije jih je žirija uvrstila petindvajset. Trije finalisti so Gorenjci. Miha z osnovne šole (OŠ) v Kranjski Gori za LK Bled Golf, Janik z OŠ v Lescah za LK Bled in Hana z OŠ v Preddvoru za LK Kranj. Pod motom Mir povezuje je na ogled 25 otroških pogledov, likovnih izpovedi iskrenih želja, kako si seči v roke v – danes marsikje nedosegljivem – miru. Vsak plakat ima

lastno prepričljivo zgodbo. Medtem ko so mladi likovniki ustvarjali skupen plakat miru, dolg 10 m, smo bili lioni, mentorji in starši otrok povabljeni na ogled mestnih znamenitosti. Med mogočnimi visokimi hrasti je v parku 1. Slovenskega tabora spomenik, ki oznanja, da so se tu 1868 zbrali slovenski rodoljubi in terjali, da se slovenski jezik uvede v šole, urade in bogoslužje! Organizator letošnje razstave je Lions klub Ljutomer, ki se je izkazal z izjemno organizacijo, izredno gostoljubnostjo in posebnim presenečenjem. Ko je bil skupinsko naslikan plakat z geslom za leto 2016/2017 Praznujmo mir obešen, so nas povabili v parkec pred galerijo. Mednarodno priznana sekcija gojiteljev športnih golobov pismošo Turističnega društva Ljutomer Letač se je pridružila otroški želji o miru. Pod nebo je zaprhutalo 300 golobov, ki so v krogih spreleteli visoko nad nami in odleteli. Kakšen pogled! Po razdelitvi nagrad in priznanj so nas 'pocrkljali' s slastnimi prleškimi pogačami, sokom in res dobrim rizlingom. Recept za pravo prleško gibanico najdete na spletu, mene pa je doma navdihnila žlahtna kapljica.

Pečenka z rizlingom

Za družinski praznik (8–10 oseb) potrebujemo:

1 šopek zelenjave za juho (čebulo, peteršiljevo korenino, zelenin gomolj, rumeno kolera-bo, por, lovorov list), 2–2,5 kg vratovine, bel poper, 100 g slanine, četr l rizlinga, četr l zelenjavne osnove, 250 ml smetane za kuho, sol, timijan, alufolijo.

Zelenjavo grobo narežemo in jo damo v pekač z mrežico. Pečenko natremo z belim poprom. Slanino, narezano na tenke rezine, zložimo na meso in pečenko postavimo na mrežico. Pečico ogrejemo na 200° in pečenko na spodnji rešetki pečemo 3 ure in pol. Četr ure po tem, ko smo pekač postavili v pečico, prilijemo četr litra rizlinga in četr litra zelenjavne osnove. Da se ne izsuši, pečenko proti koncu peke pokrijemo s kosom alufolije. Ko je pečena, jo tesno zavijemo v alufolijo, da malo počije. Sok od pečenke precedimo v drugo posodo. V pekač prilijemo 375 ml vode, postrgamo, kar je na dnu, prepasiramo ali zmeljemo in prilijemo k pečenkinemu soku. Dodamo četr litra smetane; ko zavre, kuhljam omake 5–6 minut, da se zgosti, in solimo. Pečenko zrežemo na kose, jih zložimo v globok pladenj in oblijemo z omako. Okrasimo s timijanom. Lahko pa omako postrežemo v omačnici. Ponudimo s krompirjevim pirejem in zeleno solato.

Pa dober tek!

Vaš razgled

Ne samo na Nizozemskem, deželi tulipanov in mlinov za veter, tudi pri nas – kot je vidno na fotografiji prenovljenega Arboretuma v Volčjem Potoku – se je začela sezona teh priljubljenih cvetic. V svoji domovini, Perziji, je bil tulipan visoko cenjen okras vrtov in pesniki so ga slavili kot podobo lepote, ljubezenske vznesenosti in hrepenenja, pri nas pa poleg tega ostaja predvsem simbol pomladi. S. L. / Foto: Primož Pičulin

Rekreacija v naravi s pasjimi prijatelji je vse bolj priljubljena. Pravijo pa, da zahteva tudi nekaj vaje in da ne gre takoj tako lepo, kot je videti na posnetku, ki ga je Peter Košenina naredil na četrtem Memorialu Henrika Sečnika v Hrašah pri Smedniku. M. B.

Nove knjige (325)

Umovadba

MIHA NAGLIČ

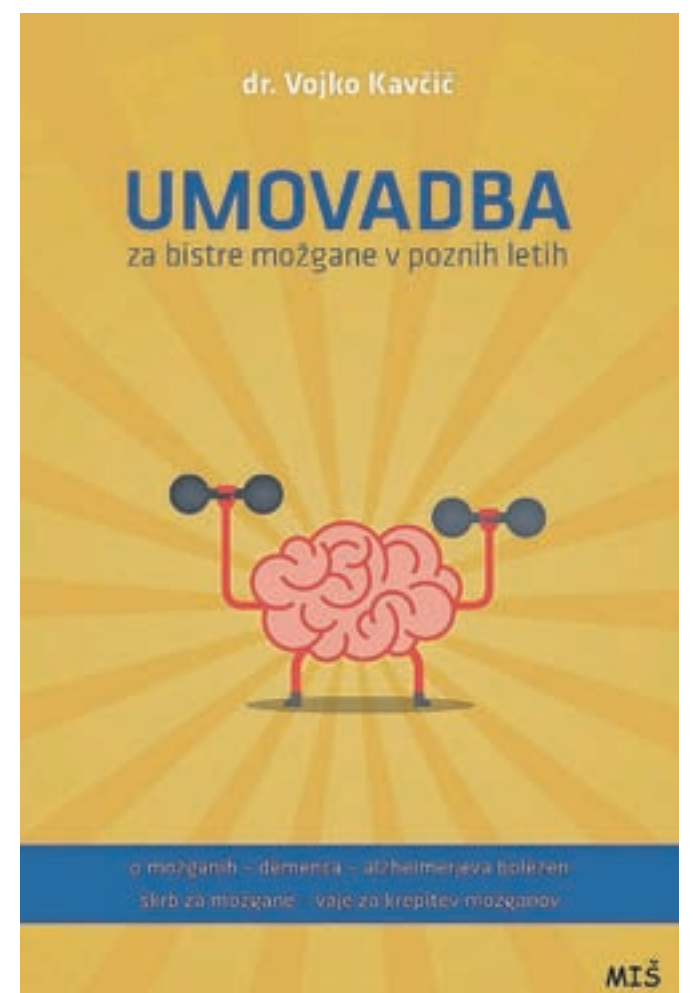
»Kot kognitivni nevroznanstvenik se prvenstveno ukvarjam z raziskovanjem možganskih podlag vedenja: kakšne so nevronske podlage za naše zaznave, spomin, miselni procesi itd. Področje mojega raziskovalnega dela (povezave med vedenjem in možgani) me je že od nekdaj zelo zanimalo in mi predstavljalo velik izziv. Nisem si zgolj intelektualno zastavljala 'večnih' vprašanj, kako delujeta naša pamet, naš spomin ter katere možganske strukture in deli so kritični za te procese; praktiranje kognitivne nevroznanosti postaja tudi vedno bolj 'osebno'. Starejši ko postajam, bolj se sprašujem, kaj se dogaja z mojimi umskimi sposobnostmi, kako se

s staranjem spreminjajo možgani in kako so opazne starostne spremembe mojih znanstvenih in spoznavnih sposobnosti, povezane s strukturnimi in funkcionalnimi spremembami v možganih. In še bolj aktualno je osebno razmišljanje, kaj lahko sam storim, da se obranim Alzheimerjeve bolezni, oziroma kaj naj naredim, da se izognem tegobam staranja – predvsem da ohranim svoje možgane in umske sposobnosti ter da lahko bolj zagotovo pričakujem zadovoljivo starost. / Že več kot desetletje je ena izmed glavnih tem mojega raziskovalnega področja tudi zgodnja diagnostika Alzheimerjeve bolezni. S to kruto in neozdravljivo boleznijo se srečujem že vrsto let tako s teoretičnega, raziskovalnega

kakor tudi s praktičnega vidika, ko stopam v stik s tistimi prostovoljci, ki so sodelovali pri mojih raziskovalnih projektih. Z Alzheimerjevo boleznijo imam veliko osebnih izkušenj, prav tako imam veliko znanja o njej. / Zato sem se odločil deliti svoje znanje in izkušnje v knjigi, ki naj bi osvetlila predvsem dinamiko umskega staranja, tako običajnega kot tudi bolezenskega, ter orisala načine, s katerimi lahko umsko staranje upočasnimo, poleg tega pa ponudila tudi zbirko vaj za krepitev umskih sposobnosti. Delo sem poskušal zastaviti čim bolj poljudno, da bi bila vsebina razumljiva čim širšemu

krogu bralcev. Hkrati si želim, da boste bralci zaznali moje navdušenje in zagnanost pri iskanju razumevanja umskega staranja, Alzheimerjeve bolezni ter oblikovanju vaj za krepitev našega uma.«
Cel naslov te knjige se glasi: Umovadba za bistre možgane v poznih letih. Če se sprašujemo (sem zraven), kaj lahko mi sami storimo za svoje »podstrešje«, ko se nam bližajo stara leta, je ena od možnosti branje te uspešne knjige. Gornji odlomek je iz avtorjevega uvoda. Je vrhunski znanstvenik, po rodu Kraševac, zdaj na Univerzi v Rochesteru, ZDA. Več pa v knjigi sami.

Vojko Kavčič, Umovadba, Miš, Dob pri Domžalah, 2015, 288 strani, 24,95 evra, www.zalozbamis.com

razpredrilo

GG

GLOBASNIŠKI GRAŠČAK IN BISER POD KOŠUTO

Kako sta Ljudmila in Hanzi Elbe zgradila svoj grad in zakaj so Sele najlepša koroška vas

Jože Košnjek

Po ogledu Emine gore nam je teknilo okusno kosilo v globasniški gostilni Hudl sredi vasi, ki jo že desetletja vodi zavedna koroška Slovenca Frida in Fric Hudl. Najbolj slovensko občino v Podjunu, v kateri na 38 kvadratnih kilometrih živi 1600 občanov, med katerimi se ima večina za Slovence, sta nam predstavila slovenski župan Bernard Sadovnik in občinski tajnik Lojze Opetnik. Občina je vzorno urejena, pred njenim vodstvom pa je največja naloga, ureditev kanalizacije, za katero bo morala občina z dvema milijonoma evrov proračuna zbrati osem milijonov

Le redki vedo več o zgodovini Emine gore kot globaški župnik Peter Sticker, sicer doma v Rožu v Šentpetru. / Foto: Grega Flajnik

evrov, kar bo zahtevno, saj v Avstriji evropskih sredstev ni mogoče uporabiti za graditev krajevnih kanalizacij. Občani morajo zato sami pokriti velik del stroškov.

Sledil je ogled bližnjega Košnikovega gradu oziroma

gradu Elberstein, ki mu ljudje rečejo tudi pravljčni grad Hanzija in Ljudmile Elbe. Grad sta na mestu, kjer je propadal več kot 200 let star hlev, leta 1976 začela graditi Hanzi in njegova žena Ljudmila, doma iz Mežice.

Očetu in občinski oblasti je Hanzi povedal, da bo gradil nov hlev, v resnici pa je nastajal grad. Hanzi, po poklicu mizar, sicer pa izjemno ročen človek, ki je v otroštvu sanjal, da bo živel v gradu, je zidal, sam ali s prijatelji, rezljal, slikal, kiparil, modeliral okraske, opremljal okna, gradil stolpiče. Nič ga ni moglo ustaviti in končno je tudi občinska oblast popustila in Hanziju dovolila postaviti grad, ki je s 15 stolpiči in 52 okni ter s pravo grajsko opremo atrakcija Globasnice. Hanzi in Ljudmila ustvarjata naprej, slikata, dopolnjujeta grad, kiparita. V vrtni uti ju spodbuja kamniti kralj Matjaž, ena prvih kiparskih stvaritev Hanzija Elbeja.

V Globasnici smo se obrnili proti domu. Da bi bilo naše potovanje še prijetnejše,

Franc Jožef Smrtnik je že drugi mandat župan Železne Kaple. / Foto: Jože Košnjek

Bernarda Sadovnika iz Globasnice so marca lani izvolili za župana. / Foto: Jože Košnjek

Heribert Kulmesch se je iz Podjune priženil v Sele, kjer je sedaj prvo leto župan. / Foto: Jože Košnjek

Rozi Hren iz Vinogradov pri Žitari vasi skupaj z družino oživlja vinogradniško tradicijo kraja. / Foto: Jože Košnjek

Druga skupina Glasovih izletnikov v torek na sončni Emimi gori / Foto: Grega Flajnik

smo v Žitari vasi, kamor se je preselil znani slovenski izdelovalec harmonik Aleks Rutar, prejeli popotnico Rozi Hren: nekaj steklenic koroškega vina s Hrenovega vinograda nad Žitaro vasjo. Na sončnih bregovih je nekdanje cvetelo vinogradništvo. Tudi hrib z goricami se imenuje Vinogradi. Hrenova družina oživlja vinogradniško zgodovino Žitare vasi. Hrenova kapljica je stekla po naših grlih med postankom pod mogočno lipo sredi Sel, te krasne vasi pod Košuto, ki je bila lani izbrana za najlepšo koroško vas. Župan

Heribert Kulmesch nam opisal sedanje križe in težave sicer velike, 75 kvadratnih kilometrov obsegajoče občine z dobrimi 600 prebivalci. Upa, da bodo mladi ostajali v vasi in se vračali, da bo zaživel turizem in bo naravno uravnjavano kmetijstvo živelo še naprej. Sele, pobratene z Občino Škofja Loka, so ponosne tudi na zgodovino, ki je terjala še posebej pod nacizmom strašen davek. Najbolj strašen je bil april leta 1943, ko so nacisti na Dunaju obglavili 13 Selanov, ki so morali umreti zato, ker so bili zavedni Slovenci.

Globaška graščaka Ljudmila in Hanzi Elbe / Foto: Grega Flajnik

NAGRADNA KRIŽANKA

www.volkswagen.si

Novi Tiguan. Že v predprodaji.

Popolnoma nov markanten videz, tehnična dovršenost in nepopisen užitek v vožnji, to so le nekatere odlike, s katerimi se ponaša Novi Tiguan. Na slovenske ceste bo zapeljal maja, vi pa ga lahko naročite že zdaj!

Za več informacij o Novem Tiguanu se obrnite na našega prodajnega svetovalec.

Volkswagen

Emisije CO₂: 170–123 g/km. Kombinirana poraba goriva: 7,4–4,7 l/100 km. Emisijska stopnja: EURO 6. Emisije NO_x: 0,0519–0,0183 g/km. Število delcev: 0,000117–0,000005 x 10¹¹. Ogljikov dioksid (CO₂) je najpomembnejši toplogredni plin, ki povzroča globalno segrevanje. Emisije onesnaževal zunanega zraka iz prometa pomembno prispevajo k poslabšanju kakovosti zunanega zraka. Prispevajo zlasti k čezmerno povišanim koncentracijam prizemnega ozona, delcev PM₁₀ in PM_{2,5} ter dušikovih oksidov. Na sliki je model Tiguan z opcijsko opremo R-Line. Slika je simbolna.

GORENJSKI GLAS	STENSKA OBLOGA	NAŠA DRUŽINA SKLADATELJEV	MAROGA	KOSTUMOGRAFINJA VOGELNIK	POMLADANSKI ŽAFRAN (KNJIŽNO)	ZAPRT BALKON	KONEC POLOTOKA	DRŽAVA V SEVERNI AFRIKI	GRŠKI BOG VOJNE	GLORIJA, SLAVA
NAŠ GLASBENIK (T. A.)		4								
ČEBELARSTVO					8					
PEŠEC, MIMO DOČI							ZNAMKA MODNIH OBLAČIL JUTROVO		16	
PEVKA ČERNE				IME TREH PAPEŽEV CMERA						
TELUR			PESNIK MENART MORSKI RAK BREZ KLEŠČ						PUSTNA ŠEMA NA CEKLJANSKEM	GL. MESTO KAZASTANA
DRŽAVA V BRAZILJI					MESTO V ŠPANIJI ZID			24		
GORENJSKI GLAS	MOŠKO OBLAČILO	UMETNOST NAŠA PEVKA (T. K.)					AJANT ZBADLJIVOST			
STRATOSFERNI LETALEC									3	
MODEL VOZILA KIA			2	ESTONEC KRAJ PRI OPATIJI				FRAN ALBREHT MALIK, IDEAL		
VNETJE MANDLJEV Z ŽRELOM							PLAVALEC THORPE MESTECE V FRANCJI			
JURE KOŠIR				GOVORNIŠKI ODER PRIMEK BOGINJE ATENE						
PONOŠENA OBLEKA, CUNJA						SLIKAR RIMELE		20	AZIJSKI POLOSEL	OBIČAJ
PREDUJEM		19		ENICA		PRODAJNI LOKAL DAVČNA PONEVERBA				
ALEUTI AMAZONAS KOEMAN LEVANT NUNKA	OTOČJE PRI ALASKI ANTIČNA ZGRADBA V PULJ						6	NATRIJ REDKA PTICA (LAT.)		
OKRAŠ NA ANTIČNIH STEBRIH ENA OD PROJEKCIJ								ZNAČAJ, NARAVA		13

SESTAVIL: F. KALAN	AFRIŠKA OTOČNA DRŽAVA	NAUK O ENERGIJI	ŠPANSKI SLIKAR (SALVADOR)	PESNIK GRUDEN	GEORGE RAFT	ZAPOREDJE STRELOV	IZDELAVALCI GODAL IZ CREMONE	GORENJSKI GLAS	ENOTA ZA MOČ	MALAJSKA BLAZNOST	OSAME-LOST	ŽLINDRA (ST. IZRAZ) IVO ZORMAN	DRAG KAMEN	TURŠKI VELIKAŠ ZADETEK PRI TOMBOLI					
VMESNA GLASBA																			
BESEDNA PREMERTANKA																			
NAŠ ČASNIK	21				PRIVID, PRIKAZEN ŽIVALSKA MAŠČOBA			5			KRAJ PRI DOMŽALAH PEVKA ŽNIDARIČ		GL. MESTO SAVDSKE ARABIJE, RIJAD	DOMAČE SUKNO NAŠA VALUTA		MESTO V DALMACIJI	PEVKA RUPEL		
VZDEVEK ONASSISA				DEŠČICA NAŠ METALURG (JOŽE)					TRGOVSKI POMOČNIK			APNENA VODA		9					
ENAKI ČRKI			PRELIV ZA ŽIVILA ČRESLOVINA	14					PERNATA ŽIVAL	MESTO NA HRVAŠKEM PEVKA FRECE			IGRALKA ZUPANČIČ LIDIJA KODRIČ		REKA V AVSTRJI IRENA AVBELJ			10	
RIŠKI DRŽAVNIK					OSJE GNEZDO	LUTKARKA FREYER PRETEP						POJAV NA NOCNEM NEBU JANEŽ							18
FILMSKA ZVEZDA					UMETNO VLAKNO IGRALEC RANER						PEVEC KERSHAW								17
GLAVNO MESTO KONGA			1				BESEDNA SOPOMENKA EVA KOBE												
PEVEC RAHIMOVSKI					KRAJ PRI KOBARIDU					DESNI PRITOK LJUBLJANICE	11								
NORD. MORSKA BOGINJA					EVROPSKA OTOČNA DRŽAVA				22	MESTO V TURCIJI									

Avtohiša Vrtač, d. o. o., Kranj

Delavska cesta 4, 4000 Kranj | Tel.: 04 27 00 200 | www.avtohisavrtac.si

1. nagrada: enodnevna uporaba avtomobila VW TOURAN
2. nagrada: enodnevna uporaba avtomobila VW POLO
3. nagrada: poklanja Gorenjski glas

Rešitve križanke (geslo, sestavljeno iz črk z oštevilčenih polj in vpisano v kupon iz križanke) pošljite do srede, 4. maja 2016, na Gorenjski glas, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj. Rešitve lahko oddate tudi v nabiralnik Gorenjskega glasa pred poslovno stavbo na Bleiweisovi cesti 4.

DRUŽABNA KRONIKA

ZABAVA S ŠEFICO

Na Ladies night večeru v Kranju so se obiskovalke tokrat zabavale ob komediji Šefica. Zabavno je bilo tudi na izboru za miss borilnih veščin in modni reviji Rašice, na kateri so se v vlogi manekenov prvič preizkusili člani skupine Mambo Kings.

Ana Šubic

Na zadnjem Ladies night večeru v kinih Cineplex so se obiskovalke do solz nasmejale Melissi McCarthy v komediji Šefica. V kranjskem Cineplexu so se v družbi prijateljev zabavale tudi znane Slovenke, med njimi pevka Nuška Drašček Rojko ter manekenka in voditeljica iz Škofje Loke Stefania Bojič. Šefica pa ni pritegnila le obiskovalk, pač pa tudi obiskovalce. V moški družbi so zabaven večer preživele nasmejana nosečnica, manekenka Iris Mulej,

plesna koreografinja Azra Selimanovič in modna oblikovalka Maja Ferme. Posebna gosta tokratnega Ladies nighta v Kranju sta bila Vesna Budja ter Miha Hauptman, nekdanja tekmovalca resničnostnega šova Gostilna išče šefa in oddaje MasterChef, ki sta poskrbela za pogostitev po filmu.

Rašica je pred dnevi v svoji prodajalni v Zgornjih Gameljnah pripravila četrti Modni dan, na katerem so predstavili letošnje pomladno-poletne trende in novo mornarsko kolekcijo oblačil. Na modni reviji so nastopile znane manekenke Iryna Osypenko, Jana Kotesna, Eva Ahačevčič in

Sabina Remar, moških oblačil pa tokrat niso predstavili manekeni, pač so se v manekenski vlogi prvič preizkusili člani skupine Mambo Kings. »Če nam ne bi povedali, da je naša današnja vloga biti maneken, bi jo verjetno mnogo bolje opravili, kot smo jo,« je o svoji manekenski izkušnji povedal Medvoščan Aleš Bartol - Bart iz skupine Mambo Kings in priznal, da so imeli ob manekenskem izzivu in prelestnih dekletih, ki so prav vse znane manekenke, kar precejšen zadržek, a jim je občinstvo s ploskanjem dalo krila.

V Mariboru pa je minulo soboto potekal prvi izbor Miss borilnih veščin, ki ga je

organizirala vizažistka Patricija Lucija Lovišček ob podpori dveh borcev in šampionov Dejana Zavca in Tomaža Barade. Med šestimi tekmovalkami Gorenjk ni bilo; za lepote naslove so se potegovalle le štajerske lepoticke, prva miss borilnih veščin pa je postala Ana Marija Ledinšek. Dekleta so se pred strokovno komisijo predstavila v treh izhodih: najprej so prikazala borilne veščine, s katerimi se ukvarjajo, v drugem izhodu so se predstavila v modnih poletnih oblačilih, na koncu pa so zablestela še v večernih toaletah. Za glasbeno zabavo je poskrbel Žirovničan Klemen Bunderle.

Foto: Mediaspeed

Za pogostitev po filmu Šefica sta poskrbela nekdanja tekmovalca kuharskih šovov Vesna Budja in Miha Hauptman.

Novo komedijo so si v moški družbi ogledale manekenka Iris Mulej ... / Foto: Mediaspeed

Foto: arhiv organizatorja

Na modni reviji Rašice so se poleg znanih manekenk v vlogi manekenov prvič preizkusili člani skupine Mambo Kings.

Šefica je privabila tudi škofjeloško manekenko in voditeljico Stefania Bojič ter njeno prijateljico. / Foto: Mediaspeed

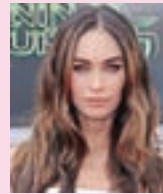
... ter modna oblikovalka Maja Ferme in plesna koreografinja Azra Selimanovič. / Foto: Mediaspeed

Kandidatke za miss borilnih veščin v družbi zabavnega Klemena Bunderle / Foto: Borut Midlil

VRTIMO GLOBUS

Megan Fox bo spet zibala

Megan Fox (30) z Brianom Austinom Greenom pričakuje tretjega otroka, a kot pravi, kljub temu ne bo preklicala vloge za ločitev, ki jo je od njega zahtevala avgustalana. Kot poročajo tuji mediji, se je nosečnost zgodila nepričakovano in njun tretji skupni otrok ni bil načrtovan. Nekdanja zakonca imata skupaj že štiriletnega Noaha in dveletnega Bodhija. Par, ki je bil poročen pet let, je bil v zadnjem času večkrat opažen na skupnih kosilih.

Težko je biti Bieberjeva punca

Hailey Baldwin (22) bi bila rada znana zaradi svojega dela in ne zaradi slavne partnerja. Manekenka, ki je v zvezi z Justinom Bieberjem (21), pravi, da imeti za fanta znanega pop pevca ni lahko. »Imeti moraš zares debelo kožo in biti zelo močna oseba, se skoncentrirati le na ljubljeno osebo in vse drugo spregledati,« je povedala. Par se pozna od leta 2009, pred kratkim pa sta skupaj dopustovala na otoku Sveti Bartolomej.

Jane Fonda spregovorila o bulimiji

»Oče je kriv, da sem zbolela za bulimijo,« pravi Jane Fonda, ki je danes pri osemindemdesetih letih videti veliko bolj zdrava kor kdajkoli prej. »Ko sem prišla v puberteto, je bilo očetovo pomembno le, kako izgledam in kako bom postala najbolj fit. Bruhala sem tudi po dvajsetkrat na dan.« Fonda je pri dvanajstih letih izgubila mamo, ki je storila samomor. »Oče je poslal mačeho k meni, da mi pove, naj shujšam in nosim dolga krila,« je svoje težave in očetovo ozklednost razkrila igralka.

Kirsten Dunst je samska

Ameriška igralka Kirsten Dunst (33) in Garrett Hedlung (31) sta se, po štirih letih zveze, razšla. Par so nazadnje videli na podelitvi zlatih globusov. Kirsten je novembra lani v nekem intervjuju priznala, da je nekoč imela fanta, ki je imel več ženskih kot moških lastnosti, in se ni izšlo. Razkrila je tudi, da si v dveh letih namerava ustvariti družino. Je morda Hedlung premalo možat ali še ni pripravljen na otroka?

Ana Marija Ledinšek je prva slovenska miss borilnih veščin. Šport štiriindvajsetletno študentko medicine v Mariboru spremlja že od malega, najbolj pa se je našla v tajskem boks, ki ga trenira pet let. Obožuje tudi adrenalinske športe. / Foto: Borut Midlil

Ženske imajo kaj povedati

Tanja Ahačič, Maja Kremesec in Silva Matos so bile gostje v trziški knjižnici. Vsaka na svoj izrazni način hodi po svoji poti.

SUZANA P. KOVAČIČ

Tržič – V Knjižnici dr. Tonea Pretnarja so pred dnevi pripravili večer z naslovom Ženske imajo kaj povedati. Gostje so bile Tanja Ahačič z objavljenimi poezijami in prozo v več revijah, z zgodbami, slikanicami za otroke Desetnica, Besednica, Popotnica, Maja Kremesec, avtorica humorne zgodbe Tridesetletnica ali sočne skrivnosti sodobne ženske v tridesetih in Silva Matos s knjigo Utrinki življenja in poljudnostrokovnim delom Ustvarjalni ogenj je v vsakem človeku.

Avtorice knjig, ki pršijo naokrog bogastvo vsebin in lepo slovensko besedo, je

direktorica knjižnice Marinika Kenk-Tomazin napovedala, da gre za tri pogumne, dokončne in lepe ženske, ki so si prisluhnille, hkrati pa vsaka na svoj izrazni način hodi po svoji poti. Tanja Ahačič je upokojena učiteljica slovenščine, jezika je učila generacije učencev v OŠ Bistrica pri Trziču. Za svoje pisateljevanje pravi, da je imela dolgo vajeniško dobo, v kateri se je učila, kako bo pristopila v tretje življenjsko obdobje. Nekaj 'vaje' je že imela s pisanjem besedil za tedensko otroško oddajo na lokalnem radiu in to prijateljstvo je trajalo več kot šest let. S slikanico za otroke Desetnica je sodelovala na mednarodnem natečaju za

najboljšo otroško in mladinsko knjigo v Avstriji v konkurenci skoraj dvesto del in zanj prejela posebno omembo žirije. Izpod njenega peresa sta nastali še dve zgodbi: Besednica in v lanskem letu Popotnica, ki je še posebno dragocena, ker je tako domoznanska; mlado družino popelje po Trziču in okolici.

Bibliotekarka Eva Maršič je v pogovoru z Majo Kremesec odkrivala sočne skrivnosti ženske v tridesetih; najsi bo to kruto jutranje vstajanje in borba z ogledalom ali pa resnejše teme, kot sta iskanje partnerja, soočenje s stresom in tudi moškim je namenila nekaj navodil. Piše razgibano, iskreno, zabavno,

brez dlake na jeziku. Maja Kremesec je Ljubljanka, kakšno leto že Preddvorčanka. Je desetnica, v uniformi Slovenske vojske je od leta 2006 in je vodja skupine v Enoti za komunikacijske in informacijske sisteme v Enoti za podporo delovanja na Vrhniki. Fotografira, slika, je tudi motoristka in ljubiteljica živali.

Silva Matos je dejavna upokojenka, diplomirana psihologinja in terapevtka, ki svoje življenje posveča ustvarjanju dobrih medčloveških odnosov in spodbuja ljudi k odkrivanju ustvarjalnih potencialov. Je sestra pokojnega trziškega kustosa, prof. Janeza Štera. Piše že od malega. Knjiga Utrinki življenja se je rojevala, kot je na svet prihajalo njenih enajst vnukov. Z vnuki so se ji, pravzaprav kar obema s soprogom, odprle nove dimenzije. Začela je zapisovati njihova skupna doživetja, povezanost, živo je priklicala tudi določene dogodke iz svojega otroštva, kako je denimo z očetom čepela na vrhu Storžiča in čakala sončni vzhod. Na kratko je Silva Matos predstavila še knjigo Ustvarjalni ogenj je v vsakem človeku. Pravi: »Ustvarjalnost ni le umetnost, kot si to največkrat predstavljamo ob tej besedi, ustvarjalnost se kaže v vsem delovanju.«

Od leve: Eva Maršič, Maja Kremesec, Tanja Ahačič, Marinka Kenk-Tomazin in Silva Matos; obiskovalci so lahko okusili način pisanja predstavljenih avtoric, za še več bralnih užitkov pa so jih povabile k branju svojih knjig.

Sistem, ki rešuje življenja

Učinkovit pristop prve pomoči in hitrejše reševanje življenj v prometnih nesrečah

MIROSLAV CVJETIČANIN

Ljubljana – Avtotehna Vis in M-SOS sta ob svetovnem dnevu zdravja pod geslom Bodi svoj junak, reši si življenje! opozorila na možnost

hitrejšega dostopa do ključnih informacij o ponesrečencu v prometnih nesrečah.

M-SOS je sistem za učinkovit pristop, ki predstavlja napredek pri načinu

identifikacije poškodovancev in s tem zagotavlja tudi izboljšanje učinkovitosti prve pomoči in hitrejše reševanje življenja. Reševalcu s pomočjo unikatne ID-kode in SMS-sporočila v izredno kratkem času posreduje ponesrečenčeve vitalne zdravstvene podatke. Ko najdete ponesrečenca, na njem poiščete nosilec v obliki zapestnice, nalepke na čeladi ali obeska okrog vratu. Vsak nosilec ima edinstveno ID-številko, ki jo pošljete preko SMS-sporočila na 041 301 501. Ta telefonska številka je zapisana na vseh nosilcih. V obliki povratnega SMS-sporočila prejmete v času od treh do desetih sekund podatke o ponesrečencu, ki so ključni za učinkovito in ustrezno oskrbo na kraju nezgode.

Simulacijo delovanja sistema M-SOS so nam prikazali v prostorih Avtotehne Vis.

Nove čipke krasijo oltar v Cerkljah

Klekljarice iz cerkljanske skupine Lastovke so za župnijsko cerkev v Cerkljah izdelale nov prt.

Klekljarice skupine Lastovke so župnijski cerkvi v Cerkljah podarile nov prt. Za darilo se jim je zahvalil cerkljanski župnik Stanislav Gradišek (na sliki v zadnji vrsti).

JANEZ KUCHAR

Cerklje – Ko je bil v župnijski cerkvi Marijinega vnebovzdetja v Cerkljah lani 1. maja ukraden klekljan prt z daritvenega oltarja, je Zdenka Zajc, klekljarica iz skupine Lastovke, dala pobudo za izdelavo novega klekljane prta. Izdelave se je prostovoljno lotilo petnajst članic, in sicer Andreja Štern, Dragi Zupan, Ivica Sodnik, Julka Brankovič, Joži Mezeg, Lojzka Mrgole, Marinika Hudobivnik, Mari Novak, Nada Lampe, Tina Ručigaj, Nada Jerič, Pavla Zupin, Nada Škofic, Vida Plevel in Zdenka Zajc. Kot je dejala Zajčeva, so najprej izbrale primeren vzorec čipk, kupile blago za oltar ter začele z delom. V nekaj mesecih so nastale nove čipke, za katere so porabile štiristo ur. Skupna dolžina čipk v prtju je šest metrov. Pri izdelavi

jim je kot šivilja brezplačno pomagala Slavica Lončar. Klekljarice so pred kratkim nov klekljan prt za daritveni oltar izročile cerkljanskemu župniku Stanislavu Gradišku, ki se jim je za podarjeni prt iskreno zahvalil. Z njihovim delom je bila zelo zadovoljna tudi vodja klekljaric Lojzka Mrgole. Pred tem so klekljarice skupine Lastovke izdelale zavese s čipkami tudi za vsa okna, ki krasijo Petrovo hišo v Cerkljah. Sodelovale so pri nastajanju prta za Marijin oltar bazilike na Brezjah in za strunjansko cerkev ter pri izdelavi klekljane oltarnega prta za Lurd.

V skupini deluje 35 klekljaric iz občine Cerklje in sosednjih občin Šenčur in Kranj. Vsako leto pripravijo eno ali dve odmevni razstavi, sodelujejo pa tudi v številnih projektih v Cerkljah, v drugih krajih Slovenije in tudi izven meja naše države.

Festival mlade literature Urška 2016

Škofja Loka – Festival, bo na sporedu v ponedeljek, 18. aprila, ob 18.30 v Miheličevi galeriji v Kašči. Literarnemu večeru z besedili po izboru Gabriele Babnik in Marka Črtaliča bo sledila predstavitev 37. številke Sejalca. Besedila udeležencev festivala in nekaterih sopotnikov revije Sejalec bodo pripovedovali in prebiral dramatska igralka Nadja Strajnar Zadnik, Marko Črtalič in avtorji.

Odprtje občinske pohodne poti

Gorenja vas - Poljane – Okrog občine Gorenja vas - Poljane so uredili pohodno pot, ki jo bodo uradno odprli jutri. Zbor za pohodnike bo ob 9. uri pred gostilno na Vidmu v Poljanah. Vsi bodo prejeli zemljevid poti in kontrolni kartonček za zbiranje žigov. Skupaj se bodo odpravili na Gabrško goro in si nato na Logu ogledali cerkev sv. Volbenka. Pohod bodo zaokrožili s prijetnim druženjem na Visokem, kjer se bo v tem času odvijala Salamijada.

MEDIA BUTIK
Medijski pokrovitelj
Gorenjski Glas

KULTURNI CENTER TRŽIČ
23. APRIL 2016, OB 20. URI

SAMOSTOJNI KONCERT
ADI SMOLAR

AHVRTAČ

PREDPRODAJA VSTOPNIC PO 10 EUR: GOSTILNA IN PICERIJA KOZUC TRŽIČ,
TRGOVINA GRAŠCA KRIŽE, KGZ SLOGA KRANJ IN 051 697 737

ANKETA

Navdušili z borbenostjo

ANDRAŽ SODJA

Jeseničane smo vprašali, kaj menijo o ravnokar končani hokejski sezoni, v kateri hokejistom HDD SIJ Acroni Jesenice ni uspelo ubraniti naslova državnih prvakov. Kljub temu so Jeseničani zadovoljni, saj so jih hokejisti navdušili z borbenostjo.

Gregor Vidmar:

»Želim si izenačen hokej na višjem nivoju, v obeh klubih, ki bosta konkurirala v ligo EBEL. V državnem prvenstvu se želim več zvezdic za Jeseničane, ki so letos pokazali izjemno borbenost.«

Željko Jakelič:

»V konkurenci poklicnih klubov so se Jeseničani dobro odrezali. Podpiram vrnitev v ligo EBEL, za to pa je treba zagotoviti denar, sicer bo tako, kot bi imeli ferrarija, ne pa denarja za bencin.«

Tina Repovž:

»Jeseničani so se dobro borili. Pot je prava, mogoče pa bi bilo pametno z vrnitvijo v ligo EBEL še kakšno leto počakati in najti še nove sponzorje, za igralce pa bila vrnitev v Ebel zagotovo koristna.«

Vojko Marušič:

»Jesenice potrebujejo hokej, kar kaže obisk na tekmah, ne smemo pa stalno pričakovati vrhunskih rezultatov. Hokejisti so pokazali kakovostno igro, zato razočaranje nad porazom v finalu ni veliko.«

Klemen Klemenc:

»Vrnitev v EBEL bi bila za Jesenice lahko dobra, ne pa bi bilo dobro, če bi potem hokejisti pričakovali take plače, kot jih prejema v klubih, ki imajo večmilijonske proračune.«

Pletne in Sinaj spet na vodi

Pletnarji so v ponedeljek s predstavniki občine in svetniki dosegli dogovor o novem plovbnem režimu po jezeru, zato so po desetih dneh, ko so bile njihove pletne v znak protesta na kopnem, znova začeli voziti turiste na otok. Ponovno pluje tudi ladjica blejske župnije Sinaj.

MATEJA RANT

Bled – Pletnarjem je na ponedeljkovem sestanku uspelo skleniti dogovor z občino oziroma svetniško skupino, ki pripravlja odlok o plovbnem režimu. Vse pletne so zato vrnili na jezero, prav tako električno ladjico Sinaj. S slednjo so v družbi Blejski otok želeli 1. aprila vzpostaviti linijski prevoz na otok, kar je sprožilo nezadovoljstvo blejskih pletnarjev, ki so v znak protesta 2. aprila omenjeno ladjico in tudi vse svoje pletne potegnili na kopno. V skladu s ponedeljkovim dogovorom bodo linijski prevoz po novem opravljal pletnarji, Sinaj pa bodo lahko uporabljali le za potrebe oskrbe otoka, ne pa za opravljanje tržne dejavnosti, je pojasnil direktor občinske uprave Matjaž Berčon. Občinski svet bo nov odlok obravnaval na seji prihodnji teden skupaj s spremembami odloka o javnem redu in miru.

»Na sestanku smo samo potrdili rešitve, ki smo jih v odlok vključili že prejšnji teden,« je pojasnil Berčon in

V ponedeljek zvečer so pletne vrnili na vodo. / Foto: Tina Dokl

do dal, da so pletnarji sicer problematizirali višino letne pristojbine, ki jo bodo po novem morali plačevati, a so jim že takoj dali vedeti, da se glede tega ne bodo pogajali. Združenje blejskih čolnarjev Pletna Bled bo moralo tako na leto za vsako pletno, na jezeru jih je 23, plačati pet tisoč evrov pristojbine. »Za nas je to precej 'drag' dogovor, a če bodo ta denar res vlagali v urejanje obale

in jezera, smo zadovoljni,« je poudaril predsednik združenja Marjan Žvegelj. Dodal je, da bodo z linijskim prevozom začeli prvega maja, in sicer iz središča Bleda, ne iz Mlina. Cena bo kljub temu nekoliko nižja kot prevoz z običajno pletno, predvidoma enajst evrov. Ob tem je Žvegelj prepričan, da električno vozilo, s katerim bodo opravljal linijski prevoz, ne predstavlja konkurence

pletnam, ki za turiste pomenijo posebno doživetje. Blejskega župnika Janeza Ferkolja veseli, da se bodo obiskovalci otoka lahko zdaj po lastni presoji odločali, kako dolg bo njihov postanek na otoku. »Naše prošnje in opozorila so vendarle zalegla,« je poudaril in dodal, da je vzpostavitev linijskega prevoza v vsakem primeru dobrodošla, ne glede na to, kdo ga bo izvajal.

Vila Pršivec prodana po precej višji ceni od izklicne

Generalni sekretariat vlade je v sredo na javni dražbi prodal vilo Pršivec v Ukancu v Bohinju, po naših informacijah po precej višji ceni od izklicne.

ANDRAŽ SODJA

Ljubljana – Na generalnem sekretariatu vlade je minulo sredo potekala javna dražba, katere predmet je bila vila Pršivec v Ukancu v Bohinju, za katero se je pred leti zanimala Heather Mills, nekdanja žena Paula McCartneya. Tedaj je bil postopek prodaje prekinjen, saj so se pojavila domnevno nerešena vprašanja glede lastništva vile, ki pa, kot kaže, niso bila utemeljena. Kot so pojasnili na generalnem sekretariatu vlade, se formalnopravno stanje nepremičnine v zadnjih letih ni spremenilo: »Zemljiškoknjižni lastnik nepremičnine je Republika Slovenija, glede na razpoložljive podatke Generalnega sekretariata Vlade Republike Slovenije pa potencialni dediči po letu 2007 niso vložili nobenih zahtevkov iz tega naslova,« je pojasnila Barbara Peternelj iz generalnega sekretariata Vlade. Izklicna cena nepremičnine

260 tisoč evrov je bila določena na podlagi cenitve pooblaščenega ocenjevalca vrednosti nepremičnin. Glede na razmere na nepremičninskem trgu po letu 2008 pa niso pričakovali, da bi končna cena dosegla ponudbo iz preteklosti.

Kot so še povedali, je bilo zanimanja pred dražbo precej, objekt pa si je nekaj potencialnih dražiteljev tudi ogledalo. S prodajo so poskusili že lani, vendar niso prejeli nobene ponudbe. Po naših neuradnih, a zanesljivih informacijah je bilo tokrat drugače, saj je bila dražba uspešna, v teku pa so še drugi postopki, zato nam več informacij za zdaj še ni uspelo dobiti. O prodaji bodo tako v prihodnjem tednu obveščeni vsi s predkupno pravico, še vedno pa obstaja tudi možnost pritožbe. Dosežena cena nepremičnine na dražbi pa je bila precej višja od izklicne; koliko, pa bo znano iz obvestila lastnikom predkupne pravice.

Predstavili bodo novo prometno ureditev

Škofja Loka – V ponedeljek, 18. aprila, bo ob 18. uri v Sokolskem domu javna predstavitev prometne ureditve in ukrepov na širšem območju Spodnjega trga in Poljanske ceste. Marca je namreč občina na podlagi sklepa vlade postala upravljavka dela te bivše regionalne ceste v skupni dolžini nekaj več kot tri kilometre od krožnega križišča Zminec do križišča Stari Petrol. Nova prometna ureditev prinaša znatno omejitev tranzita in hitrosti vozil, prepoved tovornega tranzita, uvedbo cone 30 s fizičnimi omejitvami hitrosti (grbine, zoženja, svetlobna signalizacija) in uvedbo souporabe voznega pasu (t. i. sharrow), ki vpliva na varnost v cestnem prometu in spodbuja varno kolesarjenje. Predvideni ukrepi so posredno usmerjeni tudi k boljšim bivalnim pogojem prebivalcev Spodnjega trga in Poljanske ceste, usklajeni z nadaljnimi koraki na področju celostne urbanistične ureditve mestnega središča Škofje Loke ter hkratno oživitvijo starega mestnega jedra. Ob vzpostavitvi sprejetih prometnih ukrepov bodo na območju Spodnjega trga in Poljanske ceste poskrbeli tudi za poostren nadzor nad upoštevanjem omejitev hitrosti.

vremenska napoved

Danes bo zmerno oblačno, popoldne lahko nastane kakšna ploha. Jutri bo delno jasno, v nedeljo pa pretežno oblačno z občasnim rahlim dežjem. Jutri in v nedeljo bo pihal okrepljen jugozahodni veter.

Agencija RS za okolje, Urad za meteorologijo

PETEK

3/19 °C

SOBOTA

6/21 °C

NEDELJA

7/21 °C

